

č. 1-2014

MESIAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Lívia Filusová

TÉMA

► Vzdelávacie podujatia
pre kinárov

RECENZIA

► Kapitál ► Komorník

► ROK 2013 V SLOVENSKOM FILME

FILMOVÝ KALENDÁR 2014 FILM CALENDAR

Svetové hviezdy v slovenskom filme
Film Stars in Slovak Cinema

Grösslingová 32 • 811 09 Bratislava 1
tel.: +421 2 5710 1503 • fax: +421 2 5296 3461
e-mail: sluf@sfu.sk • www.sfu.sk • www.aic.sk • www.film.sk • www.klapka.sk

V predaji od 22. novembra 2013

www.klapka.sk

NA ÚVOD

Nový rok začína *Film.sk* „zúčtovaním“ s tým predchádzajúcim. V decembrovom čísle časopisu bodovali slovenskí filmoví kritici domáce snímky, ktoré mali premiéru v druhom polroku 2013. Tentoraz sa v rozsiahlejších textoch pokúšame zhodnotiť slovenskú hranú, dokumentárnu a animovanú tvorbu uplynulého roka. Vyplyva z nich, že v tunajšej kinematografii došlo k pozoruhodným pohybom, či už ide o žánrový rozptyl a tematickú orientáciu v oblasti hraného filmu, o príklon k reflexii aktuálnych a závažných tém vo sfére dokumentárneho filmu, ktorému sa otvára čoraz väčší priestor na šírenie aj prostredníctvom internetu, alebo o neobyčajné množstvo (krátkych) animovaných titulov, ktoré sa vlni dostalo do kín. V rozhovore s producentkou Líviou Filusovou sa navyše dočítate o jej pokuse financovať filmový projekt spôsobom, aký sa na Slovensku zatiaľ veľmi nevyužíva.

Azda nebude prekážať, keď v aktuálnom čísle nenájdete recenziu slovenského filmu – v rubrike sú snímky *Komorník* a *Kapitál* a zdá sa, že stoja za návštevu kina. Žiadny slovenský titul však nenájdete ani v rubrike Novinky. Ani piatu časť pásma *Kobylky*, ktoré sa od septembra objavovalo na stránkach *Film.sk* pravidelne. O doterajšom kinoživote *Kobyliek* a o ich osude sa dočítate v rubrike Ohlasy. Píše sa v nej aj o ďalšom pásme krátkych filmov *Slovak Shorts I*, ktoré má síce lepšiu návštevnosť ako *Kobylky*, ale uvádzané snímky by si zaslúžili väčšie publikum, keď už sa ich (oprávnenne) podarilo dostať do kinodistribúcie. Vlastný pohľad na problematiku ponúka v článku Maroš Brojo.

Vlaňajšie filmy sa určite neraz pripomenú aj tento rok, no verme, že sa za nimi nebudeme musieť obzerať lútostivo a že aj rok 2014 prinesie slovenské snímky, ktoré podnietia diskusiu. Ak sa to stane, tým lepšie, a ak sa to celkom nepodarí, aj to bude zaujímavý námet na debatu. Za redakciu *Film.sk* vám želim vydarený vstup do roku 2014.

► Daniel Bernát

▪ FOTO: archív Márie Čorejovej

MAJÚ JE OBDOBENÉ SLOVENSKE FILMY

▲ Mária Čorejová, výtvarníčka

Medzi slovenskými filmami nemám veľa obľúbených, ale nájde sa zopár takých, ktoré by som si vedela pozrieť viackrát. Prvým sú *Sladké starosti* režiséra Juraja Herza. Slniečny, voňavý a sladký film s čiernovlasým Emilom Horváthom a bohémym Andym Hrycom. Jeho „biskvit debuše“ sme sa snažili miešať na ulici, v bunkroch a u babky v kuchyni celé detstvo. Vždy, keď film vidím, utekám do cukrárne, chcem leto a chcem bicykel. Chcem ochutnať tie marcipánové postavičky a aspoň na chvíľu sa nikam neponáhľať. Tento film vonia tisícmi vôňami, ale jedna z nich je bezkonkurenčne najkrajšia – vôňa detstva. Druhý film som síce toľkokrát nevidela, ale vždy, keď si naň spomeniem, myslím na to, aké je to vlastne fajn, keď niekto vie, o čom hovorí, a má tému. Reč je o Jurajovi Lehotskom a jeho *Slepých láskach* – krásnom a dôležitom filme, ktorý obsahuje všetko, čo pre mňa (ako filmového laika) film obsahovať má. Tému, zaujímavých (ne)hercov, skvelú kameru, nevykalkulovaný námet a v neposlednom rade posolstvo, aj keď to možno znie ako kliše. Nie je veľa filmov, o ktorých si poviem: „Tak tento film mal vzniknúť.“ *Slepé lásky* sú dôležitý film – nie preto, aby nám priblížil svet nevidiacich, ale preto, aby nevidiacim a všetkým hendikepovaným ukázal, že náš svet je napriek všetkým bariéram stále aj ich svetom. *Slepé lásky* sú pre mňa dokonalé aj vizuálne. Kontrast medzi „čiernou“ tmou nevidiacich a farebným svetom okolo, táto skvelá práca kameramana a režiséra, ma, mierne povedané, dostal. Slogan filmu hovorí, že je „o láskach, ktoré treba vidieť“. Ja si myslím, že toto je svet, ktorý treba filmať. ▲

16

24

22

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí
na Slovensku (15. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Mariana Jaremková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nötová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Karmen Koutná
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hocheľ
Design & grafická úprava:
ma.LMTD
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzavierka čísla 1/2014:
19. 12. 2013
Snímka na titulnej strane:
Marek Majeský vo filme Kandidát
(najnavštevovanejší slovenský film roku 2013)
– Peter Krchnavý/Continental film
Snímka na zadnej strane:
režisér Jonáš Karásek pri nakrúcaní Kandidáta
– Peter Krchnavý/Continental film
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Akkoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
vrátane údajov v elektronickej podobe len
s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

03 **MYSLÍM SI!**
04–05 **KALENDÁRIUM**
06–09 **PREMIÉRY** v kinách
09–10 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
11 **AKTUÁLNE:** Digitálna audiovizia (4)
12–13 **AKTUÁLNE:** Vydané a plánované publikácie a DVD nosiče SFÚ
14–15 **PREMIÉRY 2014**
16–19 **ROZHOVOR:** producentka Lívia Filusová
20–21 **TÉMA:** Vzdelávacie podujatia pre kinárov
22–23 **RECENZIA:** Komorník podľa Leeho Danielsa
24–25 **RECENZIA:** Kapitál podľa Costu-Gavrasa
26–28 **ROK 2013:** Slovenský hraný film
29–31 **ROK 2013:** Slovenský dokumentárny film
32–33 **ROK 2013:** Slovenský animovaný film
34–35 **OHĽASY:** Pásma krátkych filmov v roku 2013
36 **OHĽASY:** Festival Jeden svet
37 **OHĽASY:** DVD Virvar
38 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
39 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE:** Alain Resnais – Kinematografia mozgu
40–41 **DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
42 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
43 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme
44–46 **TIPY Mesiaca:** Kino Lumière + PROGRAM / VÝROČIA
47 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzavierky na granty a podporné programy
48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

ISSN 1335-8286

Katarína Mišíková,

filmová teoretička

Každý si môže myslieť, povedať, napísať, (voliť atď.) čo chce. Nejde predsa o názory, ale o fakty – vraj. V myšlienkach sa mi zlievajú nesúrodé dojmy. Radosť z nových slovenských filmov, ktoré sa mi páčia alebo nepáčia, ale stoja za to, aby sa o nich diskutovalo. K tomu rozpaky z výhrad tvorcov voči akejsi prečudesnej zaujatosti filmovej reflexie. Plus odpor k byrokratizácii vysokého školstva a plánom na kapitalizáciu vedy. Chvalabohu, sme v situácii, že sa názory filmových teoretikov na kvalitu slovenských filmov líšia. Vkusové i hodnotové rozdiely dokladá aj nový web Katedry audiovizuálnych štúdií VŠMU, kde okrem iného spolu s kolegami glosujeme slovenské filmy. Pripadá mi oveľa zaujímavejšie uvažovať o tom, ako film funguje a čo znamená v širšom kontexte kinematografie, ako to, či je dobrý, alebo zlý. Koniec koncov, dosť (slovenských) filmov je kdesi medzi tým. Uznávam, že úlohou filmovej kritiky je dielo hodnotiť, ale za dôležitejšie považujem porozumenie. Toho sa, žiaľ, dostáva len málo diskusiám (nielen) vo virtuálnom priestore, ktoré napríklad argumentujú „faktmi“ o návštevnosti filmu ako meradlom opodstatnenosti jeho existencie. Alebo iným, ktoré zase omieľajú Northropom Freyom už pred vyše polstoročím pomenované predsudky voči kritike ako druhotnej imitácii tvorivej energie a voči kritikom ako parazitom a neúspešným umelcom. Pritom pomenovanie „faktov“ formy samotného filmu označia za neschopnosť snobov oceniť tvorivú energiu. Z druhej strany potom výhrady proti bezzubosti filmovej reflexie vedú k až absurdným autorským excesom, ktoré si do erbu dávajú kritiku, neraz práve na úkor porozumenia. A toto, žiaľ, len nahráva technokratickým riešeniam, ktoré preferujú fakty a produktivitu na úkor názorov a porozumenia, „pretransformujú“ humanitné vedy a utopia vysoké školy v byrokracii. Už len celkom nesnobsky čakať na nejaký ten happy end. ▲

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

1. – 31. január

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Európske nominácie na Oscara

Dňa 17. januára budú vyhlásené nominácie na Oscary 2013 – výročné filmové ceny, ktoré udeľuje americká Akadémia filmových umení a vied.

V priebehu januára uvedie Kino Lumière prehľad najvýraznejších európskych filmov roku 2013, ktoré sa uchádzajú za jednotlivé európske krajiny o užšiu oscarovú nomináciu a celkové víťazstvo. Medzi národnými nomináciami, samozrejme, nechýba ani slovenský kandidát *Môj pes Killer* (r. Mira Fornay).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**13. január ► 16.00**

(BRATISLAVA – KINO MLADOSŤ)

Stopy na hrebeni a Radosť zo života

Kruh priateľov českej kultúry (KPČK) organizuje stretnutie s režisérom Pavlom Barabášom a s jeho filmom *Stopy na hrebeni*. Pri príležitosti 30. výročia vzniku KPČK sa premietne aj spomienkový film o Michalovi Dočolomanskom z cyklu *Radosť zo života*.

13., 20., 27. január a 3. február

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma: Samurajské kroniky

V januárové archívne pondelky sa budú prezentovať filmy, ktoré sú kronikami obdobia feudálneho Japonska, jeho spoločenských pohybov, mocenských bojov, kultúry a morálky samurajov. Filmy rozprávajú príbehy o morálnom úpadku a strate hodnôt v konfrontácii s udatnosťou jednotlivcov opierajúcich sa o samurajskú etiku, ktorá vychádza zo zásad ukotvených v starom kódexe cti Bušido. Pohľad na dejiny a kultúru Japonska sprostredkujú návštevníkom kina filmové lahôdky – *Kagemuša* (r. Akira Kurosawa, 1980), *Eidžanaika* (r. Šóhei Imamura, 1981), *Kronika písanej mečom* (r. Tadaši Imai, 1963), *Magobei sa vracia* (r. Hideo Goša, 1969).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**14., 21., 28. január**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Osobnosti a výročia: Ingrid Thulin

Švédka herečka Ingrid Thulin sa do pamäti divákov zapísala predovšetkým ako predstaviteľka mnohých významných rolí v Bergmanových filmoch. Hrala však aj vo filmoch iných zásadných

režisérov svetovej kinematografie, akými sú Alain Resnais a Luchino Visconti. Desiat rokov od úmrtia charismatickej herečky si pripomenieme jej unikátne herectvo vo filmoch *Vojna sa skončila* (1966), *Súmrak bohov* (1969), *Prejazd Cassandra* (1976).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**16. január ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Alfred Hitchcock a napätie: Psycho

Predposledné stretnutie druhého semestra vzdelávacieho programu Slovenského filmového ústavu predstaví tvorbu majstra napätia. Najväčšiu slávu dosiahol Hitchcock vďaka svojim americkým filmom, medzi ktorými vynikajú tituly *Vertigo* a *Psycho* (prvý menovaný vyhlásili v roku 2012 v ankete časopisu Sight & Sound za najlepší film všetkých čias). *Psycho* je nestarnúci triler, kde Hitchcock výsostne filmárskymi nástrojmi – rozšabovaním scény a montážou – dosahuje pozoruhodné účinky, ktoré dodnes nestratili nič zo svojej intenzity.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**22. – 23. január**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Osobnosti a výročia: Sergio Leone

Napriek tomu, že filmografia Sergia Leoneho neobsahuje veľa titulov, jeho spaghetti westerny sú mimoriadne invenčným príspevkom do zlatého fondu kinematografie. Rovnako jeho záverečná epopeja *Vtedy v Amerike* (1984) predstavuje majstrovské dielo žánru gangsterských filmov. Nedožitých 85 rokov Sergia Leoneho si pripomenieme filmom *Moje meno je Nikto* (1973), na ktorom sa podieľal ako producent a zároveň pomáhal pri réžii, a premietaním digitálne remastrovanej verzie Leoneho režisérskeho opusu *Vtedy na Západe* (1968).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**29. január ► 20.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film – The Rolling Stones – Some Girls: Live in Texas '78

Americké turné kapely The Rolling Stones z roku 1978 na podporu albumu *Some Girls* sa medzi fanúšikmi považuje za jedno z najlepších. Tento koncert bol zaznamenaný v texaskom Fort Worth na 16 mm film. V roku 2011 bol obraz reštaurovaný do HD kvality a zvuk DD5.1 je remixovaný

a remastrovaný z pôvodných nahrávok. Diváci sa môžu tešiť na piesne z albumu *Some Girls* – napríklad *Miss You* či *Beast of Burden* –, ale i na hity z predchádzajúcich albumov, ako sú *Honky Tonk Woman*, *Brown Sugar* či *Jumpin' Jack Flash*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk, www.ticketportal.sk**30. január ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Robert Bresson, Alain Resnais: Udalosť a virtualita – Hirošima, moja láska

Po veľkých hnutiach sa zdá, že v štyridsiatych a päťdesiatych rokoch sa francúzska kinematografia začína individualizovať. Spomedzi ostatných autorov vyčnievajú dve postavy: Robert Bresson a Alain Resnais. Pre oboch je spoločné veľké experimentovanie, ktoré predchádzalo novej vlne. Bresson vychádza z presvedčenia, že pomocou trpezlivej askézy je médium filmu schopné v zábleskoch zaznamenať oku unikajúcu Udalosť. Resnais zase pokladá film za médium pohybujúce sa vo virtuálnej rovine, kde neplatí tradičný náhľad na časové kontinuum.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**31. január ► 18.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Večer s Nymfomankou

Azda najočakávanejšia novinka jednej z najväčších súčasných režisérskejších osobností prinesie poetický i odvážny príbeh jednej ženy od detstva až do stredného veku. Film už dlho pred ohlásenou svetovou premiérou vzbudzuje zvedavosť, ale aj kontroverzie pre svoj avizovaný otvorený prístup k sexualite. Lars von Trier vraj opäť posúva umelecké filmové hranice. *Nymfomanka* bude v kinách uvádzaná v dvoch častiach, prvý diel v januári, druhý diel príde do kín v priebehu februára. Kino Lumière však 31. januára uvedie na špeciálnej projekcii obe časti v rámci podujatia Večer s Nymfomankou.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

10. – 19. január**23. medzinárodný festival krátkych filmov Flickerfest 2014, Sydney** (AUSTRÁLIA)Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).► www.flickerfest.com.au**14. január**

Kino ERA, Praha (ČESKO)

Premietanie filmu Petra Solana *Kým sa skončí táto noc*.**16. – 19. január**

17. GO KAMERA, Brno (ČESKO)

Premietanie filmu Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni*. ► www.gokamera.cz**17. – 22. január**

25. Filmový festival Terst (TALIANSKO)

Premietanie filmov *Pandy* (r. M. Vizár) a *Ďakujem, dobre* (r. M. Prikler).► www.triestefilmfestival.it**17. – 24. január**

25. European First Film Festival Premiers

Plans, Angers (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).► www.premiersplans.org**17. – 26. január**

Medzinárodný festival Black Movie,

Ženeva (ŠVAJČIARSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).► www.blackmovie.ch**21. január**

Inštitút východných jazykov (INALCO),

Paríž (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu Zuzany Liovej *Dom*.► www.siparis.sk**31. január – 8. február**

Ozveny 17. MFDF Ji.hlava, Brusel (BELGICKO)

Premietanie filmu Roberta Kirchhoffa *Kauza**Cervanová*. ► www.dokument-festival.cz**1. – 5. február**

Medzinárodný filmový festival Jaipur (INDIA)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).► www.jiffindia.org

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Mariana Jaremková

PREMIÉRA: 23. 1. 2014

12 rokov otrokom

(**12 Years a Slave**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 134 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Steve McQueen

HRAJÚ: Chiwetel Ejiofor, Michael K. Williams, Michael Fassbender

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Jeden z horúcich oscarových kandidátov vychádza zo skutočného príbehu Solomona Northupa. Solomon bol slobodný newyorský černocho, no v roku 1841 ho z mesta uniesli a odviekli na plantáž v Louisiane. Svoje zotročenie znášal dlhých dvanásť rokov, až kým sa mu nepodarilo získať pomoc.

PREMIÉRA: 2. 1. 2014

47 Ronin

(**47 Ronin**, USA, 2013) DCP 2D + SLOVENSKÉ TITULKY, DCP 3D + ČESKÝ DABING, ŠUP, 119 min., MP, DOBRODRUŽNÉ FANTASY

RÉŽIA: Carl Rinsch **HRAJÚ:** Keanu Reeves, Hiroyuki Sanada, Kô Shibasaki

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Ronin je samuraj, ktorý nemá pána, a teda ani svoju česť. V stredovekom Japonsku patrí na dno spoločnosti. Na úplnom dne sú však ľudia zmiešanej rasy, ako je aj najdúch Kai. Pre jeho mimoriadne schopnosti ho medzi seba prijme skupina Roninov. Ich pán sa stal obeťou sprisahania a chcú ho pomstiť.

PREMIÉRA: 27. 2. 2014

Angelika

(**Angélique**, Francúzsko/Belgicko/Česko/Rakúsko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 113 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÝ/DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Ariel Zeitoun **HRAJÚ:** Nora Arnezeder, Gérard Lanvin, Florence Coste

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Markíza anjelov sa vracia. Tentoraz nielen na televízne obrazovky v kultovej sérii, ale opäť do kina – v remaku slávnej lovestory krásnej Angeliky a krivajúceho (no charizmatického) grófa Joffreyho de Peyrac, ktorý predbehol dobu a svojím bohatstvom (a zvodnou manželkou) popudil kráľa (a inkvizíciu).

PREMIÉRA: 30. 1. 2014

Jack Ryan: V utajení

(**Jack Ryan: Shadow Recruit**, USA, 2014) DCP 2D, 100 min., MN 15,

ČESKÉ TITULKY, TRILER

RÉŽIA: Kenneth Branagh

HRAJÚ: Chris Pine, Kevin Costner, Keira Knightley, Kenneth Branagh

DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Jack Ryan bol v mladosti tajným analytikom CIA. Teraz sa špecializuje na odhaľovanie plánov Ruska, ktoré sa chystá pomocou teroristického útoku zapríčiniť úplný krach americkej ekonomiky.

PREMIÉRA: 23. 1. 2014

Kapitál

(**Le capital**, Francúzsko, 2012) DCP 2D + blu-ray, ŠUP, 114 min., MP 12,

ČESKÉ TITULKY, POLITICKÝ TRILER

RÉŽIA: Costa-Gavras **HRAJÚ:** Gabriel Byrne, Gad Elmaleh, Natacha Régnier, Liya Kebede

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Politický triler zavedie diváka do prostredia najvyšších finančných kruhov v čase svetovej finančnej krízy. Sledujeme príbeh prudkého vzostupu Marca Tourneuila, ktorého vymenujú za riaditeľa najväčšej európskej banky Phenix a on bez problémov prekonáva všetky úskalnia funkcie. Aká je však cena za takýto život?

► Recenziu filmu nájdete na stranách 24 – 25.

PREMIÉRA: 9. 1. 2014

Komorník

(**The Butler**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 132 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ŽIVOTOPISNÝ

RÉŽIA: Lee Daniels **HRAJÚ:** Forest Whitaker, Oprah Winfrey, John Cusack

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Cecil Gaines pracoval takmer 30 rokov ako komorník v Bielom dome. Počas rokov 1952 až 1986 obsluhoval sedem prezidentov. Zažil veľké dejinné zvraty, no film sleduje aj jeho súkromný život, problémy v manželstve a konflikt s synom, ktorému sa nepáči otcova profesia.

► Recenziu filmu nájdete na stranách 22 – 23.

PREMIÉRA: 30. 1. 2014

Blízko od seba

(**August: Osage County**, USA, 2013) DCP 2D, 121 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA

RÉŽIA: John Wells **HRAJÚ:** Meryl Streep, Dermot Mulroney, Julia Roberts,

Ewan McGregor, Juliette Lewis, Chris Cooper, Sam Shepard

DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Pustý dom so zatŕčenými okenicami na americkom stredozápade sa stáva dejiskom rodinnej drámy, okorenenej dávkou sarkastického humoru. Hviezdnemu hereckému obsadeniu filmu dominuje Meryl Streep.

PREMIÉRA: 13. 2. 2014

Herkules: Zrod legendy

(**The Legend of Hercules**, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, MP 12, AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ

RÉŽIA: Renny Harlin **HRAJÚ:** Kellan Lutz, Richard Reid, Roxanne McKee, Scott Adkins, Liam McIntyre **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Princ Herkules sa dozvedá pravdu o svojej identite. V tej chvíli však stojí pred ťažkým rozhodnutím – zostať so svojou láskou Hebe, krétskou princeznou, alebo naplniť svoj osud, zvrhnúť tyranského panovníka a vrátiť krajine mier?

PREMIÉRA: 30. 1. 2014

Ja, Frankenstein

(**I, Frankenstein**, USA, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 92 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/FANTASY

RÉŽIA: Stuart Beattie **HRAJÚ:** Aaron Eckhart, Yvonne Strahovski, Bill Nighy

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

V zime roku 1795 stvoril šialený doktor Frankenstein monštrum, ktorému sa podarilo prežiť až do dnešnej doby. Nesmrteľný Adam blúdi mestom, v ktorom proti sebe bojujú démoni, a chrlíci o osud ľudstva. Démoni, vedení princom Naberiom, sa snažia odhaliť tajomstvo Adamovho stvorenia, ktoré by zneužili na zničenie celého ľudstva.

PREMIÉRA: 9. 1. 2014

Nežné vlny

(**Něžné vlny**, Česko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 103 min., MP 12, KOMÉDIA

RÉŽIA: Jiří Vejdělek **HRAJÚ:** Lucie Štefllová, Robert Cejnar, Jan Maršál, Hynek Čermák,

Taňa Pauhofová, Vica Kerekes

DISTRIBÚTOR: Continental film

Vojta je nesmelý a život mu neuláhuje ani jeho bláznivá rodina. Otec je cholerik, ktorý chce mať zo syna plavca. Mamička je bývalá detská hiezda ladovej revue a v synovi vidí talentovaného pianistu. Vojta však zaujíma najmä jeho ryšavá spolužiačka Ela, ktorá má odcestovať do Paríža a navždy zmiznúť za železnou oponou.

PREMIÉRA: 9. 1. 2014

Niko 2

(**Niko 2: Lentäjäljekset**, Finsko/Nemecko/Dánsko/Írsko, 2012) DCP 2D, 75 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ

RÉŽIA: Kari Juusonen, Jørgen Lerdam

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Jakub Janák, Patrik Žiaran, Dušan Kaprálik, Boris Farkaš, Taňa Pauhofová **DISTRIBÚTOR:** Intersonic

Sobík Niko má opäť problémy. Tentoraz sa musí vydať na záchrannú misiu, aby vyslobodil svojho nevlastného brata, uneseného zlými orlami. Na nebezpečnej výprave však stretáva veľa nových priateľov, s ktorými zažije mnohé zábavné dobrodružstvá.

PREMIÉRA: 9. 1. 2014

Nymfomanka I

(**Nymphomaniac**, Dánsko/Nemecko/Francúzsko/Belgicko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 118 min., MN 18, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Lars von Trier **HRAJÚ:** Charlotte Gainsbourg, Stellan Skarsgård, Stacy Martin, Shia LaBeouf, Christian Slater, Jamie Bell

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Režisér Lars von Trier uzatvára filmom *Nymfomanka* trilógiu, ktorú s ním tvoria snímky *Antikrist* a *Melancholia*. Film je rozdelený na dve časti a v otvorenej štúdiu ženskej sexualita sleduje príbeh jednej ženy. Druhý diel bude mať premiéru v slovenských kinách 6. februára 2014.

PREMIÉRA: 9. 1. 2014

Paranormal Activity: Prekliati

(*Paranormal Activity: The Marked Ones*, USA, 2014) DCP 2D, 84 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, MAĎARSKÉ TITULKY, HOROR
RÉŽIA: Christopher Landon **HRAJÚ:** Andrew Jacobs, Molly Ephraim, Richard Cabral
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Jesse je poznačený a začínajú ho prenasledovať tajomné sily. Priatelia a rodina sa ho zo všetkých síl pokúšajú zachrániť pred strašným koncom.

PREMIÉRA: 16. 1. 2014

Perverzný sprievodca ideológiou

(*The Pervert's Guide to Ideology*, Veľká Británia/Írsko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, 134 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNÝ
RÉŽIA: Sophie Fiennes **ÚČINKUJE:** Slavoj Žižek
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Britská dokumentaristka Sophie Fiennes a kontroverzný slovinský mysliteľ Slavoj Žižek netradičným spôsobom uvažujú o filmoch, hudbe, histórii aj o súčasných spoločenských fenoménoch. Prichádzajú až k definícii ideológie ako neustále sa meniacej, umelo vytvorenej substance, formujúcej všetky spoločnosti.

PREMIÉRA: 23. 1. 2014

Špinavý trik

(*American Hustle*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 129 min., SLOVENSKÉ TITULKY, KRIMINÁLNA DRÁMA
RÉŽIA: David O. Russell
HRAJÚ: Jennifer Lawrence, Bradley Cooper, Christian Bale, Robert De Niro, Amy Adams
DISTRIBÚTOR: Itafilm

Irving Rosenfeld je geniálny kriminálnik a so svojou milenkou Sydney tvoria pár v štýle Bonnie & Clyde. Dvojica je donútená spolupracovať s bláznivým agentom FBI Richiem a zapletie sa pri tom do rôznych machinácií vyššej spoločnosti. Nebezpečenstvo predstavuje aj nevyspytateľná Irvingova manželka Rosalyn.

PREMIÉRA: 23. 1. 2014

Vejška

(*Vejška*, Česko, 2014) DCP 2D, ŠUP, 85 min., MP 12, KOMÉDIA
RÉŽIA: Tomáš Vorel **HRAJÚ:** Tomáš Vorel ml., Jiří Mádrl, Eva Josefíková, Zuzana Bydžovská, Jakub Kohák, Jan Kraus, Ivana Chýlková
DISTRIBÚTOR: Continental film

Petra a Michala spája už od gymnázia ilegálne maľovanie grafitov a zatiaľ sa im darí uniknúť pred dolapením. Petr sa po strednej škole bezúspešne snaží dostať na UMPRUM, kam sa hlási aj krásna Júlia, do ktorej sa šíalene zamiluje. Rodičmi rozmarovaný Michal študuje ekonomiku, ale prednášky ho nezaujímajú a skúske rieši úplatkami alebo podvodom.

PREMIÉRA: 16. 1. 2014

Vlk z Wall Street

(*The Wolf of Wall Street*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 180 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Martin Scorsese **HRAJÚ:** Leonardo DiCaprio, Matthew McConaughey, Jean Dujardin
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Jordana Belforta prezývali Vlk z Wall Street. Cez deň zarábala obrovské sumy a noci prežíval v opojení drog a sexu. Génus a nekompromisný makléř, ktorý začínal kšeftovaním s talianskou zmrzlinou a stal sa legendou. Jeho neuveriteľný život plný výstredností je príbehom o moci a túžbe po peniazoch – končiacou sa veľkým krachom.

PREMIÉRA: 30. 1. 2014

Zachráňte pána Banksa

(*Saving Mr. Banks*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 125 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA/DRÁMA
RÉŽIA: John Lee Hancock
HRAJÚ: Emma Thompson, Tom Hanks, Colin Farrell **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

Film rozpráva o životných osudoch spisovateľky Pamelu L. Travers, ktorá napísala svetoznámu knižku o Mary Poppins. Dej zachytáva obdobie rokov 1907 až 1961, pričom sa sústreďuje na moment, keď sa spoločnosť Walt Disney Pictures začína usilovať o sfilmovanie slávnej knihy.

PREMIÉRA: 23. 1. 2014

Únos

(*The Factory*, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 100 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER/MYSTÉRIÓZNY/KRIMI
RÉŽIA: Morgan O'Neill **HRAJÚ:** John Cusack, Dallas Roberts, Vincent Messina
DISTRIBÚTOR: Intersonic

Mike je ako policajt úplne oddaný svojej práci. Teraz je na stole masového vraha, ktorý ohrozuje Buffalo. Keď však Mikovi zmizne dcéra, nie je to už pre neho iba profesionálna záležitosť. Nebezpečný prípad sa stáva osobným a Mike je ochotný urobiť čokoľvek, aby dostal dcéru späť. Má na to iba 48 hodín.

PREMIÉRA: 16. 1. 2014

Zlodejka kníh

(*The Book Thief*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 131 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, MAĎARSKÝ DABING, VOJNOVÁ DRÁMA
RÉŽIA: Brian Percival **HRAJÚ:** Sophie Nélisse, Geoffrey Rush, Emily Watson
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Je rok 1939, zúri vojna. Deväťročná adoptovaná Liesel si začína postupne uvedomovať, čo sa okolo nej deje. Pokoj a útočisko hľadá v knižnici. Kradne tam knihy a potom ich rozdáva náhodným okoloidúcim. Doma zatiaľ jej nevlastní rodičia ukrývajú skupinku židovských utečencov...

Slovenská dokumentárna tvorba online

Slovenský filmový ústav (SFÚ) a distribučná spoločnosť Filmtopia nadviazali s podporou Audiovizuálneho fondu spoluprácu s online distribučným portálom projektu Doc Alliance **DAFilms.cz**, ktorý ponúka permanentný prístup k takmer 800 dokumentárnym a experimentálnym filmom. V termíne od 16. do 29. decembra si návštevníci portálu mohli bezplatne pozrieť kolekciu *Majstri slovenského dokumentu po prvýkrát online*. Obsahovala filmy Martina Slivku, Dušana Hanáka, Martina Šulíka a Deža Ursinyho. SFÚ sa rozhodol sprístupniť tieto filmy pri príležitosti vlnajších osláv 50. výročia vzniku inštitúcie. Spolu bolo v tomto termíne bezplatne k dispozícii 26 filmov z obdobia rokov 1963 až 1991, medzi nimi napríklad Hanákovy snímky *Obrazy starého sveta*, *Omša*, *Prišiel k nám Old Shatterhand*, zo Slivkovej tvorby to boli filmy *Odchádza človek*, *Posledná večera*, *Balada v dreve*, medzi dokumentmi Deža Ursinyho figurovali okrem iných tituly *O rakovine a nádeji* či *Sanitárovci* (r. D. Ursiny a Marian Urban) a kolekcia obsahovala aj študentské práce Martina Šulíka *Ticho*, *Hurá a Etika a politika*. Okrem filmov štvorice režisérov boli do kolekcie zaradené aj vybrané kolektívne diela, venované významným historickým udalostiam v auguste 1968 a novembri 1989, ako *Čas, ktorý žijeme*, *Čierne dni*, *Sonda 1/1990 – Vlak nežnej revolúcie* či dokument Dušana Trančíka, Petra Miháliku a Vladu Kubenka *Tryzna*.

Všetky filmy okrem *Obrazov starého sveta*, ktoré koncom minulého roka SFÚ opäť vydal na DVD nosiči, sú prístupné aj po skončení akcie medzi ostatnými spoľahlivými titulmi portálu DAFilms.cz.

Portál ponúka celosvetový výber zo súčasnej dokumentárnej tvorby s dôrazom na európsku kinematografiu. Vedľa seba sa tak prezentujú známi tvorcovia s novými talentmi a so študentmi filmových škôl. Každý mesiac pribudne do online dokumentárneho kina asi dvadsať nových filmov, ktoré prechádzajú starostlivým dramaturgickým výberom, zohľadňujúcim najmä ich spoločenskú a estetickú hodnotu a jedinečnosť rukopisu. DAFilms.cz zaradil do svojej ponuky aj dokumenty slovenských tvorcov Petra Kerekesa, Zuzany Piussi, Roberta Kirchhoffa, Juraja Lehotského, Marka Škopa, Marka Šulíka, Jara Vojteka, Mira Rema a mnohých ďalších. Dokument Zuzany Piussi *Nemoc tretej moci* bol tretím najpozeranejším filmom tejto platformy, videlo ho viac ako 7 000 ľudí.

► jar

Dozreli ďalšie „melóny“

Medzinárodný festival študentských filmov Early Melons po ročnej pauze opäť vo svojom programe reflektoval aktuálny stav študentskej audiovizuálnej tvorby. Počas 5. ročníka festivalu bolo uvedených 77 súťažných aj nesúťažných krátkometrážnych študentských filmov z celého sveta. Od 5. do 8. decembra sa v bratislavskom priestore súčasnej kultúry A4 predstavilo divákovi to najlepšie od domácich tvorcov, od študentov európskych filmových škôl a z festivalov krátkeho filmu. Súťaž pozostávala z dvoch sekcií – domácej a zahraničnej. O Cene za najlepší slovenský film rozhodovala porota v zložení: filmová teoretička, prekladateľka a poetka Mária Ferenčuhová, režisér Mátýás Prikler a dramaturg Jan Gogola st. O víťazovi medzinárodnej súťaže rozhodovali český režisér Václav Kadrnka, producentka Andrea Taschler z Maďarska a chorvátsky filmový kritik Stepjan Hundić. Okrem projekcií filmov festival ponúkol napríklad masterclass vedený členom poroty Václavom Kadrnkom, koncerty a ďalší sprievodný program. Cenu za najlepší slovenský film si napokon odniesla snímka Pavla Čizmára *Oslava*. Zvláštne uznanie poroty boli udelené dokumentu *Otisky* (r. Růžena Rausová, Stanislav Králik) z produkcie Akadémie umení v Banskej Bystrici a animovanej snímke z produkcie bratislavskej VŠMU *Lighta* (r. Andrej Gregorčok). V medzinárodnej súťaži získala Cenu za najlepší animovaný film snímka *Montenegro* (r. Louiz Stockler, Veľká Británia), Cenu za najlepší hraný film si odniesla čierna komédia *She* (r. Moon Seong-hyeok, Južná Kórea). Porota udelila aj dve Zvláštne uznanie filmom *Welkom* (r. Pablo Munoz Gomez, Belgicko) a *Morning Train* (r. Delia Hess, Švajčiarsko). Grand Prix festivalu získal film *Tired of Swimming* (r. Anna Eijsbouts, Veľká Británia). Festival ukončilo premietanie víťazných snímok v kine Mladost. Ďalší ročník festivalu je naplánovaný na marec 2015.

► jar

Ženy, ktoré hýbali históriou

Bratislavské Kino Lumière odprezentuje v januári pilotný diel dokumentárneho cyklu *Prvá*, venova-

ného hrdinkám slovenskej histórie. Úvodný diel cyklu predstavuje prvú slovenskú divadelnú režisérku Magdu Husákovú Lokvencovú, ktorej meno v našich dejinách viac rezonuje v súvislosti s jej manželstvom s prezidentom Gustávom Husákom. Výnimočnú osobnosť slovenského divadla (ako jedna z prvých žien si vyskúšala aj televíznu réžiu) priblíži režisérka Zuzana Liová, ktorá je aj autorkou námetu a spolu s Alexandrou Gojdičovou i scenára. „*O takých ženách, ktoré by boli rovnakým pojmom, nevieme a ani sa o nich neučíme. Ktovie prečo... V každom prípade sme tu v tejto súvislosti uvideli nezaplnený priestor, ktorý by si podľa nás zaslúžil pokus o serióznu ponuku*“, vysvetľuje producentka projektu Barbara Janišová Feglová. Ambíciou projektu je podľa tvorcov vypátrať, pomenovať a sprostredkovať trvalé hodnoty, ktoré v dnešnej spoločnosti absentujú. Dokumentárny film *Prvá: Magda Husáková Lokvencová* produkovala spoločnosť Hitchhiker Cinema v spolupráci s RTVS a so Slovenským filmovým ústavom. Projekt vznikol s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR, Audiovizuálneho fondu a Tatra banky.

► jar

Koniec legendy. Filmový prehľad už nebude ani online

Známe filmové periodikum *Filmový prehľad*, ktoré vychádzalo bez prestávky 74 rokov, zaniklo nielen vo svojej printovej podobe, ale končí sa aj jeho online verzia. Od polovice roku 2014 pripravuje Národný filmový archív (NFA) nový filmový portál, ktorý by mal byť podľa slov jeho riaditeľa Michala Breganta virtuálnym integrátorom informácií na poli českého filmu a filmového priemyslu. „*Nevstupujeme do oblasti populárnych fanúšikovských webov, budeme naopak stavať informačne spoľahlivé, solídne a profesionálne náročné prostredie*“, hovorí Bregant. NFA chce prostredníctvom pripravovaného portálu sprístupniť verejnosti aj bohaté zbierky, ktorými archív disponuje.

► jar

Moderné digitalizačné pracovisko

► Simona Nôtová

Na konci minulého roka Slovenský filmový ústav (SFÚ) uzavrel ďalšiu z etáp národného projektu Digitálna audiovizia. Dokončila sa výstavba digitalizačného pracoviska v suterénnych priestoroch Kina Lumière a 6. decembra 2013 sa začalo kolaudačné konanie. Po kompletom vybavení pracoviska technológiami potrebnými na digitalizáciu sa v ňom v priebehu prvého štvrťroka 2014 spustí pilotná prevádzka.

Na digitalizačnom pracovisku SFÚ sa budú využívať moderné technológie. „*Centrálne verejné obstarávanie na zabezpečenie hardvéru a softvéru pre potreby digitalizačného pracoviska, ktoré realizoval náš zriaďovateľ Ministerstvo kultúry SR, bolo úspešne ukončené a ešte na konci novembra sme vystavili objednávku na technológiu potrebnú na zabezpečenie digitalizácie na digitalizačnom pracovisku v Kine Lumière*“, hovorí Martina Polčíková, hlavná manažérka projektu Digitálna audiovizia. Podľa nej trvali stavebné práce a úpravy digitalizačného pracoviska 137 dní – od 22. júla do 4. decembra 2013 – a „*robíme všetko pre to, aby sme začiatkom roku 2014 úspešne spustili testovaciu prevádzku*“. Peter Csordás, expert na digitalizáciu a zároveň manažér kvality a kontroly projektu Digitálna audiovizia, spresňuje, že „*predpokladáme trojzmenú prevádzku so 60 zamestnancami. Podstatnú časť budú tvoriť digitálni retušéri, pretože táto časť procesu je časovo najnáročnejšia*“.

Technologické vybavenie digitalizačného pracoviska bude rešpektovať súčasné požiadavky moderných filmových archívov a distribučných kanálov pre audiovizuálne diela. Podľa Csordása „*kompletný retážec spracovania je navrhnutý na rozlíšenie 4K/2K. Pozostáva z výkonného archívneho obrazového filmového skenera, z archívneho prepisu zvuku, z pracovných staníc na digitálnu retuš obrazu a zvuku, z filmovej a digitálnej projekcie, z pracoviska farebných korekcií, z digitálnej knižnice a zo systému na správu zdigitalizovaných objektov*“. Na pracovisku sa bude realizovať samotná konverzia filmových titulov a reštaurovanie obrazovej a zvukovej časti diela, výroba digitálneho mastra a jeho odvodenín, ďalej prezervačné činnosti s fil-

movými nosičmi po konverzii a takisto sa tu budú vytvárať digitálne nosiče na uchovanie v Centrálnom dátovom archíve v Univerzitnej knižnici. Súčasťou prác bude aj aktualizácia popisných dát v informačnom systéme a sprístupnenie zdigitalizovaných diel prostredníctvom informačného systému SK Cinema.

„*V celom procese digitalizácie sa budú používať najmodernejšie archívy a postprodukčné hardvérové a softvérové riešenia*“, pokračuje Csordás. „*Hlavným výstupom bude zreštaurovaný digitálny master v rozlíšení 4K/2K a originálny sken obrazu a prepis zvuku. Z reštaurovaného digitálneho mastera vo vysokom rozlíšení sa vyrobí DCP nosič pre digitálne kiná aj s prekladovými titulkami, nosiče pre televízne vysielanie a nosiče na sprístupnenie na internete aj prostredníctvom mobilných zariadení. Tieto výstupy sa budú uchovávať na LTO páskach na dlhodobú archiváciu, a to aj z dôvodu jednoduchšej migrácie dát pre budúce generácie*“.

Zreštaurované a zdigitalizované audiovizuálne diela z digitalizačného pracoviska SFÚ budú z hľadiska digitalizačných a reštauračných procesov kvalitatívne porovnateľné s dielami z iných filmových archívov, ako sú napríklad British Film Institute, Deutsches Filminstitut alebo filmový archív v Bologni.

Digitalizačné pracovisko je dnes pre SFÚ nevyhnutnosťou. Vďaka nemu ústav „*získa technické, technologické a personálne zázemie na konverziu filmových titulov do digitálnych formátov, ktorá je v čase digitálneho kina a televízneho vysielania vo vysokom rozlíšení nevyhnutná. Rovnako získa aj nové možnosti na sprístupnenie svojich zbierok adekvátne k súčasným moderným technológiám*“, uzatvára Peter Csordás. ▲

Čo si treba pýtať a čo treba očakávať

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Pozícia Slovenského filmového ústavu ako vydavateľa na domácom knižnom trhu je výnimočná z hľadiska jeho špecializácie na odbornú filmologickú literatúru. A výnimočné postavenie má aj vďaka vydavateľskej činnosti súvisiacej so sprístupňovaním filmového dedičstva. Rok 2014 sľubuje opäť zaujímavú nádielku publikácií i DVD nosičov.

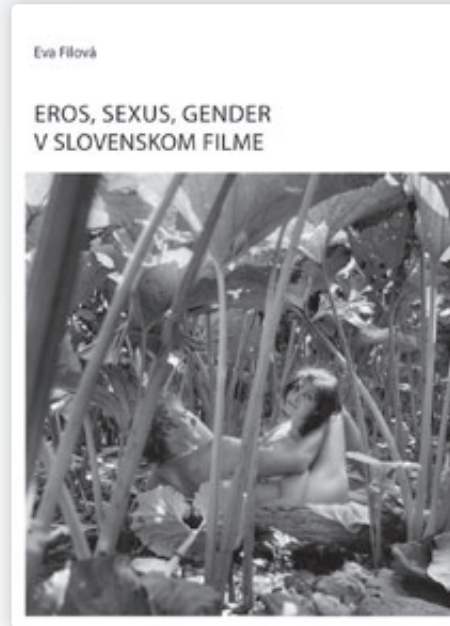
Slovenský filmový ústav (SFÚ) vydal v roku 2013 tri filmologické práce – monografiu *Diptych Štefana Uhra – Organ a Tri dcéry* filmovej teoretičky a publicistky Evy Vžentekovej (v spolupráci s vydavateľstvom FOTOFO a Vysokou školou múzických umení), zborník venovaný dielu francúzskeho režiséra Alaina Resnaisa *Kinematografia mozgu* (v spolupráci so spoločnosťou producer s. r. o.) a publikáciu *Eros, sexus, gender v slovenskom filme* autorky Evy Filovej. Popritom pripravilo edičné oddelenie SFÚ v súvislosti s 50. výročím vzniku inštitúcie vydanie propagačnej publikácie v anglickom jazyku *Best Of Slovak Film 1921 – 1991*. Texty do nej napísal anglický filmový kritik a historik Peter Hames. „V minulom roku sme zrealizovali aj spojené vydanie filmových ročeniek za roky 2006 až 2010, po prvý raz na digitálnom nosiči a sprístupnené aj prostredníctvom rekonštruovanej stránky www.sfu.sk,” informuje vedúci edičného oddelenia SFÚ Marián Brázda. V roku 2013 vyšli aj dve nové čísla filmologického časopisu *Kino-Ikon* a začalo sa s prípravou ďalších projektov. Jedným z nich je práca autorskej dvojice Peter Michalovič – Vlastimil Zuska venovaná analýze westernového žánru. Jej vydanie je plánované na prvý polrok 2014 pod názvom *Rozprava o žánri*.

Výnimočné miesto v edičných plánoch SFÚ zaberajú aktualizované *Dejiny slovenskej kinematografie*. „Projekt sa vyvíja už od roku 2010, vlni došlo k výraznej akcelerácii v procese prípravy a bola odovzdaná veľká časť rukopisu,” vysvetľuje Brázda. „Rukopis sa priebežne redigoval, niektoré kapitoly

sú už uzavreté, ale ťažisko redakčných prác sa prenieslo na rok 2014. Ambíciou je vydať *Dejiny slovenskej kinematografie v roku 2015*. Pôvodným zámerom bolo uviesť knihu na trh počas minuloročných osláv 50. výročia SFÚ, ale ide o veľmi rozsiahly a náročný projekt a našim zámerom je pripraviť publikáciu v čo najvyššej kvalite.”

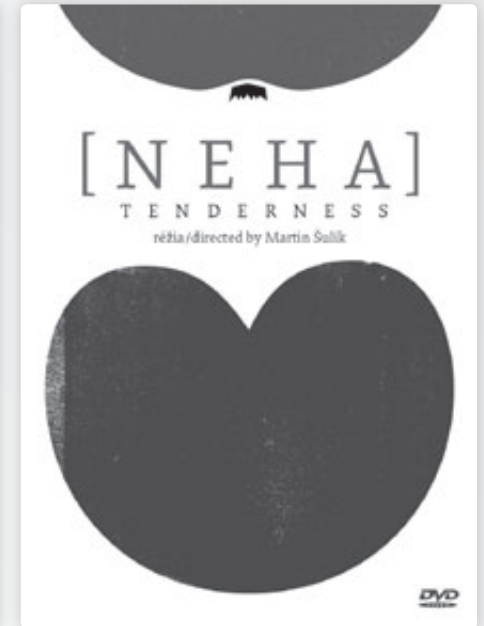
Edičný plán na rok 2014 zahŕňa vydanie zborníka príspevkov, ktoré odzneli na 15. československej filmologickej konferencii Film a pamäť v Krpáčove. „V priebehu roku 2014 sa očakáva i vydanie publikácie, ktorá vznikla v oddelení dokumentácie a knižničných služieb a mala by sprostredkovať verejnosti informácie o samotnej inštitúcii, o jej histórii a súčasnosti, o službách, ktoré SFÚ poskytuje, a predovšetkým o zbierkach a fondoch, ktorými disponuje.” Marián Brázda takisto upozorňuje na pripravované vydanie slovenskej verzie spomínanej publikácie *Best Of Slovak Film*, popularizátorského textu *Naše filmové storočie* autorov Františka Gyarfáša a Juraja Malíčka a filmových ročeniek za roky 2011 až 2012 (opäť v digitálnej podobe). „Filmová ročenka je špecifickou publikáciou. Z praktického hľadiska je pre používateľov oveľa efektívnejšie mať k dispozícii elektronickú verziu, ktorá im sprístupní hľadanie informácií v oveľa kratšom čase. Práve preto bude pripravovaná ročenka v plnom rozsahu prístupná aj na internetovej stránke SFÚ,” informuje Brázda.

„Edičné plány sa konštituuju z návrhov, ktoré vzniknú z iniciatívy autorov i našej vlastnej. Sledujeme dianie v audiovizuálnom prostredí, a pokiaľ

vieme, že existuje potenciál na vznik určitého textu, ktorý by mohol byť pre toto prostredie užitočný alebo je ním dokonca žiadaný, iniciujeme vznik edičného návrhu a oslovíme autorov,” hovorí Brázda, podľa ktorého sa už aj samotní autori občas snažia získať finančné prostriedky prostredníctvom štipendií a grantov. „Vo väčšine prípadov nás oslovia ešte pred samotným vznikom diela, aby nadobudli istotu, že dielo nájde vydavateľa. Bez toho je málokto ochotný pustiť sa do takej rozsiahlej práce. Časť našich edičných aktivít je pokrytá rozpočtom, prostriedkami, ktoré poskytuje zriaďovateľ. Vo viacerých prípadoch však tieto prostriedky nepostačujú na úspešné dokončenie projektov. Vtedy sa obraciame so žiadosťami o podporu na Audiovizuálny fond.”

Edičné aktivity SFÚ v roku 2013 priniesli na domáci trh aj nové DVD tituly. „Minulý rok sme vydali niekoľko vlastných a niekoľko koprodukčných titulov. Z tých najvýznamnejších treba spomenúť debut Martina Šulíka *Neha* a reedíciu dokumentu Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta*. Veľmi úspešné bolo 2-DVD s filmami *Deža Ursinyho* – 6x Dežo Ursiny, žiadaný bol aj titul *August '68/November '89*. Poctou zosnulému režisérovi Petrovi Solanovi bolo vydanie 3-DVD s filmami *Boxer* a *smrť, Čert*

nespí a kým sa skončí táto noc. *Nanovo* sme vydali aj film *Štyridsaťštyri*. Ten bol súčasťou edície Slovenský film 40. a 50. rokov, ale nové vydanie je doplnené o ďalších päť jazykových verzií. Navyše získal obal novú grafickú úpravu, ktorá pozdvihla úroveň celého produktu.”

Film *Štyridsaťštyri* vyšiel pri príležitosti 100. výročia začiatku prvej svetovej vojny a pri rovnakej príležitosti je naplánované aj vydanie filmu Martina Hollého *Signum laudis*, po prvý raz na blu-ray nosiči. Očakávaným DVD titulom je snímka Leopolda Laholu *Sladký čas Kalimagdory*, doplnená o režisérov krátky film *Epizódka*. „Z veľkých projektov treba spomenúť aj 5-DVD *Týždeň vo filme*, ktoré malo vyjsť ešte v roku 2013, ale rozsiahlosť materiálu si vyžiadala dlhší čas na realizáciu projektu. Pripravuje sa i veľká kolekcia blu-ray nosičov, ktoré by mali byť kompletne vydané najneskôr začiatkom roku 2015, keďže tento projekt priamo súvisí s polročným predsedníctvom Slovenska v rámci Európskej únie v roku 2015. Kolekcia by mala kombinovať diela zo zlatého fondu slovenskej kinematografie so súčasnou tvorbou,” uzatvára Marián Brázda. ▲

Prvý polrok prinesie do kín všetky žánre

► Miro Ulman

Rok 2013 priniesol rekordných 256 premiér v slovenských kinách vrátane pásiem krátkych filmov. Prinášame vám prehľad toho najzaujímavejšieho, čo pre vás pripravili slovenskí distribútori na prvý polrok 2014.

Ak by trend z roku 2013 pokračoval, čoskoro by sme sa štatisticky dočkali premiéry každý deň v roku. Našťastie to tak zatiaľ nie je. Na prvý polrok 2014 pripravili domáci distribútori len 95 premiér. Je to o 24 menej, než sa ich dostalo do kín počas prvého polroku 2013. Ale distribútori zrejme ešte nevytiahli všetky tromfy.

Tešíť sa môžete na filmy všetkých žánrov – od akčných cez kriminálne, romantické, erotické, komédie, muzikál, horory, fantasy, sci-fi, trilery až po rozprávky a dokonca i western. Ani jeden titul už nebude k dispozícii na 35 mm kópii. Všetko sa bude premieňať z DCP 2D a desať titulov bude aj 3D – zväčša animované a akčné snímky.

O januárových novinkách píšeme v rubrike Premiéry, takže na tomto mieste vyberáme z toho ostatného. Divácky záujem si rok čo rok vynúti pokračovania úspešných filmov. A tak môžete očakávať

ďalšiu časť epickej ságy *300: Vzostup impéria* (6. 3.), *Transformers 4* (26. 6.) opäť v réžii Michaela Baya, hrdinov obdarených nadprirodzenými schopnosťami v *X-Men: Budúca minulosť* (22. 5.), nové dobrodružstvá Petra Parkera v *Amazing Spider-Man 2* (1. 5.), ale i rodinné filmy *Rio 2* (10. 4.) a *Ako si vycvičiť draka 2* (19. 6.). A v ponuke kín sa ocitnú aj české komédie *Dědictví aneb Kurvaseneříká* (6. 2.) či *Babovřesky 2* (20. 2.) alebo pokračovanie príbehu z prostredia vekslákov *Bony a klid II* (5. 6.) v réžii Víta Olmera.

Nebudú chýbať ani nové spracovania už známych príbehov. Nora Arnezeder – nová predstaviteľka *Angeliky* (27. 2.) – je v rovnakom veku ako jej slávna predchodkyňa Michèle Mercier, keď nakrúcala *Angeliku, markízu anjelov*. *RoboCop* (6. 2.) bude opäť bojovať proti zločincovi v Detroitu roku 2029, vráti sa *Godzilla* (15. 5.) a pamätníkov možno zaujme

filmová verzia úspešného seriálu zo šesťdesiatych rokov *Bella a Sebastian* (20. 2.) o malom chlapcovi a jeho psovi.

Tých, ktorí hovoria, že filmy sú v poslednom čase smutné a deprimujúce, možno poteší, že premiéru by malo mať jedenásť komédií. Napríklad *Grudge Match* (20. 3.) so Sylvestrom Stallonom a Robertom De Nirom v úlohách boxerov na dôchodku, *Susedia na odstrele* (29. 5.) so Zacom Efronom, *Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol* (27. 2.), *St. Vincent De Van Nuys* (19. 6.) s Billom Murrayom v hlavnej úlohe či novinka Wesa Andersona *Grandhotel Budapešť* (20. 3.) opäť s hviezdnom obsadením – Edwardom Nortonom, Judom Lawom, Ralphom Fiennesom, Billom Murrayom, Owenom Wilsonom, Willemom Dafoeom, Adrienom Brodym, Jeffom Goldblumom, Tildou Swinton.

Vreče sa roztrhne aj so snímkami inšpirovanými skutočnými osudmi. Andrzej Wajda nakrútil *Walesu* (20. 3.), Ralph Fiennes režíroval *Neviditeľnú ženu* (27. 3.) a obsadil sa do úlohy Charlesa Dickensa, začiatočky zakladateľa slávnej značky ukáže *Yves Saint Laurent* (27. 3.), Nicole Kidman stvárni hollywoodsku hviezdu a monackú kňažnú Grace Kelly vo filme *Grace of Monaco* (1. 5.), Colin Firth vo filme *Kolaje osudu* (6. 3.) stvárňuje jedného zo stoviek zajatých spojeneckých vojakov, ktorých prinútili pracovať na stavbe thajsko-barmskej železnice počas druhej svetovej vojny. *Životná šanca* (20. 2.) sleduje príbeh Paula Potts, ktorý sa presadil vďaka súťaži Britain's Got Talent.

Ari Folman, režisér *Valčíka s Bašírom*, nám ponúkne animované sci-fi *Futurologický kongres* (20. 2.), ktoré získalo Európsku filmovú cenu za najlepší animovaný film, ale v ponuke budú prevládať rodinné animované snímky ako *LEGO príbeh* (6. 2.), *Hurá do praveku!* (20. 2.), *Tinker Bell: The Pirate Fairy* (20. 3.) o rozprávkovej víle Cililing či *Dobrodružstvo Pána Peabodyho a Shermana* (6. 3.) režiséra Roba Minkoffa. A známe postavičky sa vrátia na plátna v *Muppets Most Wanted* (24. 4.).

Do kín sa vrátia i zvúčné režisérské mená. Atom Egoyan nakrútil *Devil's Knot* (27. 3.) s Reese Wither- spoon a Colinom Firthom, Jason Reitman *Predĺžený víkend* (6. 2.) s Kate Winslet a Joshom Brodinom, Spike Jonze predstaví romantický vzťah spisovateľa a operačného systému *Ona* (20. 2.), George Clooney režíroval dobrodružnú vojnovú komédiu *Pamiatkari* (27. 2.), Ken Loach dokument *Spirit of 45* (6. 3.), Stephen Frears už na festivaloch premietanú *Philo-*

menu (6. 3.) s Judi Dench v hlavnej úlohe, Russell Crowe sa predstaví ako biblický *Noe* (27. 3.) v novinke Darrena Aronofského a Clint Eastwood prichádza po trojročnej režisérskej prestávke s projektom *Jersey Boys* (19. 6.).

V posledných rokoch mimoriadne produktívni domáci producenti by počas prvého polroku 2014 chceli uviesť do kín 5 hraných a 6 dokumentárnych dlhometrážnych filmov. V čase uzávierky *Film.sk* mala potvrdenú distribučnú premiéru len minoritná koprodukcia s Českom *Fair Play* (r. Andrea Sedláčková, premiéra 13. 3.) na tému dopingov v socialistickej Československu s Judit Bárdos v hlavnej úlohe a dokumenty *Všetky moje deti* (13. 2.) Ladislava Kaboša, *Arcibiskup Bezák, zbohom* (27. 2.) Olgy Záblačkej, *Štvorec v kruhu – Život medzi únikmi a snami* (27. 3.) Lubomíra Štecka o maliarovi Ossifovi, animovaný dokument *Felvidék – Horná zem* (apríl) Vladislavy Plančíkovej a film *38* (3. 4.) Dana Dangla, venovaný legendárnemu Pavlovi Demitrovi. Premiéry sa dočká aj krátky hraný film Martina Repku *Tanec tigra*, ktorý bude uvedený pred indickou snímkou *Cudzí obed* (3. 4.).

Medzi novinkami z Česka budú okrem spomínaných titulov napríklad komédie Jana Hřebejka *Zakázané uvoľnení* (10. 6.) a Karla Janáka *10 pravidiel* (10. 3.), koprodukcia s Fínskom *August Fools* (3. 4.) s Kaurismäkiho obľúbenou herečkou Kati Outinen alebo *Nepravdepodobná romanca* (17. 4.) Ivana Vojnára.

Hviezdne návraty sa budú spájať s Kevinom Costnerom ako umierajúcim agentom v snímke *Three Days to Kill* (17. 4.), s Johnnym Deppom a Morganom Freemanom v akčnom sci-fi *Transcendence* (17. 4.), s Beniciom Del Torom v dráme *Jimmy P.* (24. 4.), s Tomom Cruisom v akčnom sci-fi *Edge of Tomorrow* (29. 5.) a s Timom Rothom v dráme *Rozbitý svet* (13. 3.). Z klubových titulov môžeme okrem *Futurologického kongresu* a *Nymfomanky* (r. Lars von Trier) spomenúť napríklad palestínsku snímku *Omar* (10. 4.), holandský triler z vyššej spoločnosti *Borgman* (27. 3.) či francúzsky melancholický príbeh o dospievaní *Atomic Age* (27. 2.). Z kedysi tradičných žánrov sa do kín vráti western v podobe komédie *A Million Ways to Die in the West* (12. 6.) s Charlize Theron v úlohe ženy známeho banditu, ktorá učí zbabelého farmára streleckému umeniu. Zdá sa teda, že počas najbližších šiestich mesiacov si bude z čoho vyberať. ▲

▪ FOTO: archív Furia Film

Netreba sa báť nových vecí

► **Vladana Hrivnáková** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Producentka Lívia Filusová pracovala na filmoch *Posledná maringotka*, *Malý zúrivy Robinson*, *ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo* či *Ježiš je normálny!*, produkuje televízne projekty a je zakladateľkou produkčnej spoločnosti Furia Film, ktorú vedie. Práve dokončuje film *Denník Agáty Schindlerovej*, ktorý sa ako jedna z prvých na Slovensku rozhodla financovať aj metódou crowdfundingu, prostredníctvom webovej stránky Kickstarter. Ide o modernú formu kolektívneho financovania, najčastejšie cez internet, keď na výrobu filmu peňažne prispieva verejnosť.

Pracujete na filme s tematikou holokaustu, ktorý má pracovný názov *Denník Agáty Schindlerovej*. Ako sa začala vaša spolupráca s českým režisérom Zdeňkom Jiráským?

– Prvýkrát som sa s ním stretla v Českej televízii v čase, keď dokončoval hraný dokument *Jagellonci*. Hľadala som režiséra pre svoj projekt o židovských hudobníkoch a oslovila som ho, či by nemal o túto tému záujem. Režisér, ktorý má skúsenosti s hranými dokumentmi, držiteľ niekoľkých Českých levov za hraný debut *Poupata*, to boli pre mňa signály, že Jiráský je dobrá voľba. Okrem iného sme sa stretli vo vhodnom čase, keď nebol limitovaný ďalšou prácou, a tak sme sa na spolupráci dohodli.

***Denník Agáty Schindlerovej* bol pôvodne zamýšľaný ako dokument. Kedy a prečo ste sa rozhodli pre hraný film?**

– Pôvodný zámer bol zviazaný s námetom na dokumentárny film o práci a výskume pani Agáty Schindlerovej, slovenskej muzikologičky žijúcej v Drážďanoch. S pani Agátou sme sa spoločne veľakrát stretli a viedli sme dlhé rozhovory na tému zabudnutých židovských interpretov a muzikantov. Počas odkrývania týchto príbehov sa mi postupne otváral ďalší rozmer tejto témy, cítila som v nej obrovský potenciál na sklbenie štylizácie a dokumentárnosti a hľadala som optimálne spojenie. Konzultovala som s viacerými dramaturgmi aj scenáristami, overovala som si možnosti uchopenia látky. Tento proces trval niekoľko mesiacov. Po angažovaní režiséra Jiráského som pochopila, že je na tej istej vlnovej dĺžke ako ja a tému vníma z toho istého zorného uhla. Obaja sa nebojíme experimentovania a máme radi výzvy. Rozhodli sme sa pre netradičné, štylizované, emočne silné spracovanie, kde nedomnuje lineárny príbeh, ale fragmentárne zobrazenie najdôležitejších momentov v živote hudobníkov, komentované ich vnútornými monológmi.

Film ste sa rozhodli financovať aj pomocou crowdfundingu, cez populárny portál Kickstarter. Čo vás viedlo k tomuto rozhodnutiu? Plánujete takto financovať i ďalšie projekty?

– Financovanie projektu bolo ďalším tvrdým orieškom. Musela som hľadať rôzne formy, ako film čo najefektívnejšie zrealizovať, keďže financie boli značne limitované. Rozhodnutie o transformácii z dokumentárneho filmu na hraný totiž padlo

v čase, keď sme boli podporení Audiovizuálnym fondom v programe dokumentárnych filmov a snímka sa už začala realizovať. Nešlo teda o štandardný rozpočet hraného dobového filmu, ktorý by ten náš niekoľkonásobne prevyšoval. Podpora z AVF prišla i v ďalšej fáze, tentoraz už z programu pre hrané filmy, do projektu vstúpila Česká televízia a RTVS a české postprodukčné štúdio I/O Post. Bolo však jasné, že musím osloviť aj súkromný sektor, bez ktorého by som film pravdepodobne nemohla dokončiť. Žiaľ, napriek môjmu úsiliu sa ukázalo, že solventné inštitúcie majú záujmy úplne iného charakteru a uprednostňujú iné formy propagácie, než je zviditeľnenie sa prostredníctvom kvalitného filmu. Keď zlyhávajú inštitúcie, musia pomôcť jednotlivci, preto som sa rozhodla pre verejnú zbierku cez Kickstarter. Myslím, že táto forma financovania má perspektívu a určite v tom budem pokračovať i pri ďalších projektoch.

Pre váš film ste stanovili hranicu 10 000 dolárov. V porovnaní so zahraničnými projektmi ide o veľmi malú sumu. Netrúfali ste si ísť vyššie?

– Dlhší čas som sa rozhodovala, akú cieľovú sumu si stanovím. Samozrejme, že som najprv plánovala ísť vyššie. Naučila som sa však nepodliehať ilúziám. Oboznamovala som sa na Kickstarteri s podporenými projektmi, porovnávala som a nakoniec som sa rozhodla pre uvedenú sumu. Dnes už viem, čo všetko treba urobiť pre to, aby sme uspeli a dosiahli vyššiu sumu. Myslím, že na prvý raz to bola dobrá voľba, pretože celý proces takéhoto financovania má takisto svoje zákonitosti, a keď ich nerespektujete, tak nemáte šancu.

Kampaň na Kickstarteri často sprevádza aj virálna kampaň. Na akých iných webových stránkach, fórach či v televíziách ste film prezentovali? Ako prebiehala marketingová kampaň?

– Virálna kampaň je nesmierne dôležitá a tvorí základ úspechu. My sme najviac využívali Facebook, internetové časopisy, *SME* a mailovú kampaň v rámci okruhu ľudí, ktorým je táto téma blízka alebo s ňou majú niečo spoločné. Toto všetko sme robili len dvaja, v ideálnom prípade by takýto objem práce mohli robiť štyria až piati ľudia. Je to troj- až štvormesačná práca pre jedno marketingové oddelenie s niekoľkotisícovým mailing listom. Aj z kapacitných a časových dôvodov sme teda stanovili spomínanú hranicu.

Myslíte si, že by úspešná kampaň filmu mohla rozbehnúť záujem o crowdfunding na Slovensku?

– Som rada, že sa nám to podarilo a naše úsilie malo zmysel. Dosť som sa naučila a táto skúsenosť ma posunula. Myslím, že sa netreba báť nových vecí, pretože žijeme v dobe, keď zmena je jedinou konštantou. Čiže aj financovanie a biznis idú stále dopredu. Potešilo by ma, keby náš úspech dodal odvahu aj ostatným na Slovensku, ale či to tak bude, to si netrúfam odhadnúť.

Českí tvorcovia sú metóde crowdfundingu otvorenejší. Keby sa uvažovalo o založení spoločného česko-slovenského crowdfundingového portálu, mal by takýto projekt šancu?

– Je pravda, že českí kolegovia reagujú na novinky flexibilnejšie a rýchlejšie; otázka znie, do akej miery sú úspešní. Podľa mňa si mnohokrát stanovujú príliš vysoké ciele a zákonite na to doplatia. Slovensko ani Česko nie sú Amerika, kde je potenciál na získanie financií nepomerne vyšší vzhľadom na počet obyvateľov, teda na počet potenciálnych investorov a podporovateľov. Spoločný česko-slovenský portál by možno mal perspektívu, ale, úprimne povedané, nevidím dôvod, prečo by na Slovensku nemohol fungovať čisto slovenský portál, veď požiadať o podporu slovenských donátorov by mohol každý, aj českí kolegovia.

Nezávislé filmy majú na Kickstarteri niekedy lepšie meno než projekty známych režisérov. Myslíte si z pozície producentky, že v crowdfundingu je budúcnosť financovania nezávislého filmu?

– Myslím si, že s financovaním filmov na Slovensku majú problém nielen producenti a režiséri nezávislých filmov. Realita sa dotýka aj producentov komerčnejších titulov – a teraz hovorím o filmoch pre kiná. Budúcnosť nezávislého filmu vidím v kontexte vyspelosti diváka, formovanej prostredím, v ktorom divák žije. Crowdfunding, ktorý som zvolila pre svoj projekt, bol pre mňa do istej miery testom, ako budú ľudia reagovať na tento typ filmu. Využila som ho aj ako marketingový nástroj, ktorý ukáže zrkadlo pripravovanému projektu. Nemyslím si, že táto forma financovania je nosná pre vyfinancovanie filmu, no určite je to ďalší zdroj, ktorý podobným projektom môže výrazne pomôcť.

Pre mladých filmárov zo zahraničia je crowdfunding populárna voľba alternatívneho financova-

nia, pre Slovensko je to stále veľká neznáma. Čo by ste poradili mladým a nezávislým filmárom na Slovensku, ktorí by to chceli skúsiť? Aké alternatívne možnosti financovania u nás existujú?

– Mala som už niekoľko telefonátov od mladých tvorcov, ktorí sa ma pýtali, ako postupovať pri crowdfundingu, a chceli so mnou spolupracovať. Dôležité je mať jasnú víziu, prepracovanú stratégiu, dostatok času a trpezlivosti. A takisto dostatok kontaktov. Nie je na to univerzálny recept, dôležitá je originalita, kreativita a schopnosť predať svoj projekt. Financovanie nezávislých filmových projektov je náročné, ale nie nemožné. Primárne by som poradila venovať čo najviac času príprave projektu, nevstupovať bez nej do realizácie. Dnes je veľa možností prezentovať projekty na medzinárodných fórach, získavať kontakty, ponúkať projekt potenciálnym partnerom. Znie to možno paradoxne, ale i producent nezávislého filmu by mal mať pred začatím projektu dobre vypracovaný biznis plán a už od začiatku vedieť pracovať s marketingovým plánom a PR stratégiou. Produkoval nezávislý film nemusí pre producenta automaticky znamenať stratu. V povedomí ľudí je zakódovaná mylná informácia, že tento typ filmu je iba pre hŕstku intelektuálov. Ak sledujeme návštevnosť filmov na akomkoľvek festivale, zistíme, že stále je dosť divákov, ktorí túžia vidieť náročnejšie diela. Musíme ich však vedieť adekvátne ponúknuť.

Film je finančne náročné umenie. Výroba je drahá, výnos z kín ju málokedy pokryje. V čom je podľa vás najväčší problém pri financovaní filmu v našich podmienkach?

– Téma financovania filmov je zložitá a nedá sa na ňu odpovedať niekoľkými vetami. Žijeme v dobe, keď sa podmienky financovania čohokoľvek menia takmer z hodiny na hodinu, ekonomická stabilita je na celom svete rozkolísaná a existuje príliš veľa vážnych globálnych problémov, ktoré musia vlády riešiť. O to ťažšiu pozíciu má filmový priemysel v krajinách, ako je Slovensko, ktoré sa nachádza kdesi na chvoste záujmu. Súkromní investori sú vzácnosťou, pretože berú investíciu do filmu ako príliš riskantnú, návštevnosť slovenských filmov nie je pre nich motivujúca. A tu je kameň úrazu. Ak musí producent zápasiť s malým objemom peňazí, pracovať v obmedzených podmienkach a hlavne nemôže filmu urobiť adekvátnu kampaň,

tak návštevnosť v kinách lepšia nebude. Veď celý svet dnes funguje na reklamných kampaniach, ľudia idú ako ovce za všetkým, čo im marketéri vsugerujú. Ako inak chcete dostať ľudí do kina, keď nie reklamou? Vyprodukovať film naozaj nie je jednoduché a pri ceste k divákovi mu treba venovať veľkú pozornosť. Je tu, samozrejme, ďalší dôležitý moment – aby sme my filmári, ale i ostatní ľudia pracujúci v oblasti kultúry mohli pracovať v normálnych podmienkach, vláda by mohla urobiť jeden ústretový krok a vytvoriť pre podnikateľov zákon o sponzorstve, aby si mohli odpisovať sponzorské dary z daní. Myslím, že by to bola veľká pomoc pre všetkých.

Máte skúsenosti aj s produkciou festivalov. Tento rok zaznamenala väčšina filmových festivalov finančné a organizačné problémy. Myslíte si, že to spôsobil strach investorov alebo slovenský divák stratil záujem o film?

– Slovenský divák určite nestratil záujem o film, je to problém, ktorý som načrtnúla v predchádzajúcej odpovedi. Investori nemajú záujem podporovať podobné aktivity, pretože nemajú motiváciu. Vytrácajú sa hodnoty, uprednostňujú sa lacné, bezmyslienkovité projekty, ktoré nikomu nič neprinesú, dôležitý je obal a nie obsah. Bohužiaľ, ľudia sa dobrovoľne nechávajú manipulovať, manipuláciu vnímajú ako samozrejmosť a vedome sa jej podriaďujú.

Stáli ste pri zrode spoločnosti Furia Film, ktorá vyprodukovala viacero zaujímavých titulov – patria medzi ne dokumenty *Posledná maringotka* či *ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo*, krátky film *X = X + 1* alebo niekoľko dokumentárnych cyklov v RTVS. Na akých projektoch v súčasnosti ešte pracujete?

– Momentálne sa stále venujem *Denníku Agáty Schindlerovej*, ale priebežne už pripravujem ďalší hraný film. Okrem toho mám v hlave zaujímavý projekt pre verejnoprávnu televíziu, tak uvidíme, ako to všetko dopadne. ▲

Digitalizácia prináša kinárom nové otázky

► Daniel Bernát

Digitalizácia kina je proces, ktorý stojí nemalé úsilie, a hoci môže byť prínosom, kinári k tomu musia prispieť. Ich zodpovednosť sa s úspešným zdigitalizovaním neznižuje, naopak, stoja pred novými otázkami a požiadavkami. Ako si s touto situáciou poradiť? Poradiť sa o nej môže byť dobrý začiatok. Potrebné informácie sa dajú získať aj na vzdelávacích podujatiach, seminároch a konferenciách pre kinárov.

V marci 2012 zorganizovala spoločnosť Film Europe Media Company prvú konferenciu Quo Vadis Cinema a rozprúdila ňou diskusiu, ktorá bola v tom čase najpotrebnejšia – ako si poradiť s digitalizáciou kín? Situácia vtedy nevyzerala najlepšie, ale podarilo sa s ňou pohnúť a tretia časť Quo Vadis Cinema, ktorá sa konala pred mesiacom, sa už zaoberala aj tým, čo s kinom po jeho zdigitalizovaní. Audiovizuálny fond doteraz podporil digitalizáciu 67 kín, z toho deviatich viacsťolových (vrátane Kina Lumière). Ako však uviedol riaditeľ fondu Martin Šmatlák, digitalizácia nie je len technologická zmena, ale aj zásadná zmena programovania kín. A podobný názor zaznieva z viacerých strán. Zástupcovia kín počas Quo Vadis Cinema III prezentovali svoje súčasné aj plánované aktivity, ktorými sa snažia upriamiť pozornosť na svoje kino a oslovovať divákov. Spomínali sa filmové prehliadky, spolupráca s festivalmi, projekcie s účasťou tvorcov, ponuka alternatívnych obsahov, seniorské či detské predstavenia za zvýhodnené vstupné, školské premietania... Generálny riaditeľ Film Europe Ivan Hronec predstavil niekoľko návrhov, ako obohatiť program jednosťolového kina, zabezpečiť jeho kultúrne i obchodné prežitie, odlíšiť ho od multiplexov, udržať si vlastné publikum a moderne s ním komunikovať.

Niektorí kinári už mohli počas prezentácie kon-

štatovať, že po digitalizácii stúpla návštevnosť i tržby ich kina, a z ich príspevkov bolo zrejme, že kinári nie sú pasívni. V náznakoch sa však ukázalo aj to, že s realitou sa občas ťažko zápasí. A realita, to sú aj diváci, ktorí si filmy vo veľkom „sťahujú“ z internetu, alebo to môžu byť problémy spojené s vytváraním programu v zdigitalizovanom kine, ktoré siahlo po cenovo prístupnejšej technológii E-Cinema. O to viac treba na túto tému hovoriť a Quo Vadis Cinema nie je jediným diskusným fórom pre prevádzkovateľov a dramaturgov kín. Audiovizuálny fond vlani vyhovel aj žiadosti o podporu projektu Nové kino, ktorú podala Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK). „*Hoci situácia v zdigitalizovaných kinách vyzerá podstatne lepšie – kino je zachránené –, nie je to úplne pravda. Ďalšia práca vyžaduje zásadnú zmenu uvažovania o prevádzkovaní kina, na ktorú nemusia byť všetci kinári dostatočne pripravení,*“ vysvetľuje Silvia Dubecká z ASFK s tým, že projekt Nové kino je určený najmä pre zástupcov kín, ktoré už prešli procesom digitalizácie. „*V projekte sa budeme snažiť ukázať, ako komplexne prevádzkovať kino tak, aby bola finančne nákladná digitalizácia efektívna a fungovanie kina dlhodobou udržateľné.*“ Témy, ktoré odznejú počas série seminárov, sa zatiaľ finalizujú, ale mali by sa týkať nasledujúcich bodov: praktická prevádzka kina, technické riešenia a ich využitie,

dramaturgia moderného kina, marketing kina, dramaturgia filmového festivalu a prehliadky, právne a ekonomické aspekty prevádzky kina, výstavňá a galerijná činnosť, komunikácia na filmovom trhu. Seminára budú viesť odborníci zo Slovenska a z Česka a hlavným moderátorom má byť Petr Vítek – predseda Rady Štátneho fondu kinematografie a riaditeľ združenia Pro-DIGI, ktoré projekt Nové kino organizuje v Česku. Medzi prednášajúcimi budú aj Peter Csordás a Štefan Komorný zo Slovenského filmového ústavu, Mirek Sochor zo spoločnosti UPP, Martin Šmatlák z AVF, Ivo Andrlé a Jiří Šebesta z distribučnej spoločnosti Aerofilms, Silvia Dubecká z ASFK, Pavel Rajčan z kina Aero či Zita Hosszúová a Ivana Petříková, ktoré budú hovoriť o miniprehliadkach a festivaloch.

Z takto koncipovaných seminárov nie sú vylúčení ani zástupcovia kín, ktoré digitalizáciu neprešli. Ak ju ešte zvažujú, na seminároch sa zoznámia s konkrétnymi problémami, ktoré sa s týmto procesom spájajú, a zároveň s ich možnými riešeniami. Silvia Dubecká navyše dodáva: „*Ak bude viac záujemcov z nedigitalizovaných kín, budú seminára prispôsobené ich témam.*“ Prvý zo série seminárov by sa mal uskutočniť už 13. februára v Bratislave, ďalší 15. apríla v Trenčíne, nasleduje Krpáčovo (5. – 6. júna), opäť Bratislava (23. septembra) a napokon Martin (13. – 14. novembra).

ASFK popritom organizuje pravidelne dva razy do roka programovacie semináre pre dramaturgov a vedúcich filmových klubov, kde sa okrem projektív distribučných noviniek (s lektorskými úvodmi) konajú aj prednášky odborníkov. Na zatiaľ poslednom programovacom seminári, ktorý sa uskutočnil v novembri minulého roka, predstavil účastníkom možnosti digitalizácie a modernizácie kín riaditeľ AVF Martin Šmatlák. A na týchto podujatiach sa zúčastňujú aj predstavitelia Asociácie českých filmových klubov či Poľskej federácie diskusných filmových klubov.

Od Nového kina sa dostávame k projektu Moje kino (marketing a fundraising ako nástroj rozvoja jednosťolových kín), ktorý takisto získal podporu z Audiovizuálneho fondu. Žiadateľom o grant bolo mesto Banská Štiavnica a na základe projektu sa má uskutočniť konferencia pre prevádzkovateľov jednosťolových a alternatívnych kín. „*Oblasť marketingu a fundraisingu sa nám zdá dlhodobou neocenená a vzdelávanie v nej je potrebné realizo-*

vať pravidelne, keďže ide o dynamickú, neustále sa vyvíjajúcu tému,“ hovorí Rastislav Marko, vedúci oddelenia kultúry, športu a mediálnej komunikácie Mestského úradu v Banskej Štiavnici. „*Sme presvedčení, že digitalizáciu sa cesta jednosťolových kín k modernizácii nekončí, práve naopak. Viacerí kinári by iste radi dostali mnohé praktické tipy a triky, ako do svojho kina dostať viac ľudí, prípadne ako naň upriamiť väčšiu pozornosť verejnosti,*“ pokračuje Marko, a hoci sa na programe plánovaného podujatia zatiaľ pracuje, naznačuje, aké témy by organizátori účastníkom radi ponúkli. Malo by sa hovoriť napríklad o základných pravidlách tvorby grafických tlačovín, o tom, ako pre kino vytvoriť mediálne zaujímavú udalosť, či o efektívnom e-marketingu. S fundraisingom súvisí predstavenie aktuálnych možností podpory činnosti kín z rôznych zdrojov. No a výstupom projektu má byť aj portál určený kinárom. „*Prianiť je, aby to bol portál určený na komunikáciu medzi kinármi, na vzájomnú inšpiráciu a spoluprácu. Na druhej strane by mal fungovať aj smerom k iným osobám, najmä k médiám a potenciálnym partnerom. V tomto smere však budeme s napätím očakávať avizovanú reformu Združenia prevádzkovateľov a pracovníkov kín, pretože si vieme predstaviť úplne konkrétne využitie portálu práve pre potreby ZPPK,*“ vysvetľuje Rastislav Marko. Podujatie v Banskej Štiavnici by sa malo uskutočniť v marci tohto roku.

AVF podporil aj žiadosť spoločnosti Continental film, ktorá pripravuje projekt Vzdelávanie a tréningový program pre prevádzkovateľov kín a kinárov v novodobej digitálnej ére. Účelom projektu má byť pomôcť zástupcom kín zorientovať sa v ponuke distribučných spoločností a poukázať na možnosti, ktoré môžu digitalizáciu získať. Aj v tomto prípade sa zdôrazňuje nutnosť práce s dramaturgiou kina pri hľadaní cieľovej skupiny divákov. Výkonný riaditeľ spoločnosti Continental film Michal Drobny na podrobnejšie otázky *Film.sk* neodpovedal.

Tento rok teda ukáže nielen to, koľko kín sa ešte na poslednú chvíľu zapojí do digitalizácie, ale aj to, ako ju dokážu využívať tie kiná, ktoré týmto procesom už prešli. A, samozrejme, prídu aj nové otázky, na ktoré bude treba hľadať odpovede. ◀

Emotívna mozaika z amerických dejín

► Roberta Tóthová (absolventka scenáristiky na FTF VŠMU)

Vyrovňovanie sa s krivdami minulosti je v kinematografii pomerne častým javom. Americké dejiny sú poznačené rasovou neznášanlivosťou, ktorá v krajine rezonuje i dnes, aj napriek hlásanej solidarite a rovnosti. Hrdina filmu *Komorník* je síce malým kameňom, no tlačí na správnom mieste.

Vo filme sa skladá mapa dôležitých dejinných udalostí minulého storočia, ktoré významným spôsobom formovali spoločenské vymedzenie sa afroamerického komunity a jej zrovnoprávnenie s bielymi obyvateľmi USA, prostredníctvom životného príbehu Cecila Gainesa – komorníka slúžiaceho vyše tridsať rokov v Bielom dome. Film vychádza zo skutočných udalostí, čím získava na autentickejšť a vierohodnosť. S faktmi manipuluje opatrne, výpoveď je akceptovateľná a zrozumiteľná aj pre diváka menej znalého americkej histórie.

Režisér Lee Daniels volí konvenčné rozprávačské postupy typické pre žáner životopisnej drámy, príbeh je štruktúrovaný ako retrospektíva s využitím komentára. Všetky výrazové prostriedky podriaďuje príbehu, pričom sa spolieha na závažnosť témy, ktorú podáva veľmi emotívne, občas sa dá uniesť, až film pôsobí pateticky.

Rasizmus je celosvetový problém a je namieste poukazovať na jeho následky a hrozby v každej dobe. Režisér filmu *Komorník* sa rozhodol zobrazíť osudy obyčajnej afroamerickej rodiny od čias otrokárstva až po súčasnosť. Jej členovia sa usilujú dosiahnuť rovnoprávnosť a slobodu. Ústredným motívom deja je politicko-spoločenský vývoj krajiny a jeho dosah na obyvateľstvo, ale i na jednotlivých prezidentov,

ktorí sa v Bielom dome počas slúženia Cecila Gainesa vystriedajú. Hlavná téma je strategicky prehľbovaná vedľajšími dejovými líniami. Daniels kritizuje spoločnosť a poukazuje na ťažkosti, ktoré prinášala do života černoškého obyvateľstva nezmyselnosť daného politického a spoločenského zriadenia, a prirovnáva pretrvávajúci stav k európskym udalostiam, dokonca ku koncentračným táborom a holokaustu, čo je trufalé a nadnesené. Až na pár nevyhnutných výnimiek, ako sú útoky Ku-klux-klanu a demonštrácie na uliciach spojené s postavou staršieho syna Louisa, sa film vyhýba naturalistickému zobrazeniu násilia. Zdrojom napätia je politika a rozhodnutia prezidentov, ktoré sú nemenné a určujú osudy postáv. Historické osobnosti zobrazujú tvorcovia tak, ako ich poznáme z médií alebo zo školských učebníc, volia kliše, aby predišli omylu. V tomto prípade je to prijateľné, ide o figúrky na šachovnici posúvajúce hru osudu novým smerom.

Cecil a jeho starší syn Louis sa s danou situáciou vyrovnávajú odlišnými spôsobmi. Ich snahy vyústia do generáčného konfliktu a rozdelia rodinu – jej jednota metaforicky odkazuje na krajinu, ktorá vždy ustojí problémy a z boja vychádza ako víťaz. Mladý a radikálny Louis sa nebojí nasadiť vlastný

život, je v kontraste s opatrným Cecilom, ktorý všetko svoje úsilie sústreď na ochranu rodiny.

Komorník zobrazuje známe osobnosti americkej politiky prevažne pozitívne, zvlášť prezidenta Kennedyho, ktorý významne presadzoval zrovnoprávnenie černocho. Okrem prezidentov sa vo filme vyskytujú aj významní Afroameričania – Louis je členom mládežníckeho hnutia na čele s bojovníkom za ľudské práva Martinom Lutherom Kingom. Po jeho zavraždení prevezme Louis iniciatívu a Daniels nás prostredníctvom neho okrajovo oboznamuje so Stranou čiernych panterov, no zároveň dramaticky vyhróti konflikt medzi otcom a synom, ktorý sa vzdáva pacifizmu a je ochotný ešte väčšími ohroziť svoj život. Akoby to nestačilo, rodina je skúšaná ďalšou dejinnou udalosťou – vojnou vo Vietname –, ktorú mladší syn Charles naivne chápe ako príležitosť pričiniť sa o slobodu. Daniels pošle svojich hrdinov na najhlbšie dno, aby sa od neho mohli odraziť slobodní a ešte silnejší.

Z úst postavy M. L. Kinga zaznieva vysvetlenie, ktoré v Louisovi rúca dlhoročné predsudky voči otcovej profesii, jeho posluhovaniu bielym a zároveň

zdôrazňuje celoživotnú úlohu Cecila Gainesa a vysvetľuje jeho pôsobenie v Bielom dome ako významné pre celú afroamerickú societu. Cecil latentne vplyva na rozhodovanie aktuálneho prezidenta a svojou pracovitosťou a precíznosťou vyvracia rasové predsudky.

Danielsov pohľad na rasizmus je okorenený atraktívnym bojom za slobodu. Na pozadí emotívneho rodinného príbehu sa režisér vyrovnáva s historickými omylmi, ktoré sa ho bytostne týkajú. Film sa nebojí priznať pátos vyplývajúci zo silného národného akcentu. Dej sa končí v súčasnosti, do Bieleho domu prichádza Barack Obama ako černocho, ktorý už nie je sluhom, ale pánom. *Komorník* žije mýtus všemohúcnosti USA, cítiť v ňom americkú hrdosť. Biely dom je nedobytné sídlo, jeho dvere zostávajú pre väčšinu navždy zatvorené, no tamojšie rozhodnutia formujú celý svet. A hoci je snímka poctivou mozaikou nedávnej histórie, mali by sme si pri jej vnímaní zachovať odstup, pretože ide o subjektívny autorský pohľad na tému a na dejinné udalosti, ktoré sú v skutočnosti omnoho komplikovanejšie. ▲

Komorník (The Butler, USA, 2013) _RÉŽIA: Lee Daniels _SCENÁR: Danny Strong _KAMERA: Andrew Dunn _STRIH: Joe Klotz, Brian A. Kates _HRAJÚ: Forest Whitaker, Oprah Winfrey, John Cusack, Jane Fonda, David Oyelowo, James Marsden, Robin Williams a iní _MINUTÁŽ: 132 min. _HDNOTENIE: ●●●●

Ten, kto berie chudobným a dáva bohatým

► Žofia Bosáková (doktorandka na Katedre audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Prominentný francúzsky bankár Marc Tourneuil je novodobý Robin Hood v riskantnej hre s kapitálom, ktorá sa nemôže skončiť inak než úplnou deštrukciou finančného systému, v ktorom žijeme. Film *Kapitál* vstupuje do distribúcie pod označením politický triler, tak ako väčšina predchádzajúcich filmov režiséra Costu-Gavrasa, no adekvátnejšie je priradiť sa na konverzačnú drámu z prostredia medzinárodnej bankovej inštitúcie. Ako vyzerá návrat jednej z ikon európskeho politického filmu sedemdesiatych rokov?

Pre režisérove medzinárodne oceňované diela *Z* (1969), *Priznanie* (1970) alebo *Stav obliehania* (1972) bolo typické jasné ideologické vyznenie, ovplyvnené inklináciou Costu-Gavrasa k ľavicovým postojom, ktoré spoluformovala jeho osobná skúsenosť s diktatúrou v rodnom Grécku. Hlavný hrdina sa ocitol v mašinérii moci, ktorá zväčša prekračovala jeho individuálne možnosti niečo ovplyvniť a dávala tak vyniknúť svojmu sebazáchovnému mechanizmu, či už v okupovanom Francúzsku, v Československu päťdesiatych rokov, alebo v juhoamerických diktatúrach. V *Kapitáli* Costa-Gavras reflektuje súčasné svetové rozloženie síl, no prechádza od politického k ekonomickému pozadiu, keď je delenie na ľavicu a pravicu nedomerickým rezíduom, fungovanie spoločnosti je väčšmi závislé od rozhodnutí nadnárodných korporácií a hranice štátov nezohrávajú vo finančnej cirkulácii takú dôležitú úlohu ako kedysi. Filmárova myšlienková orientácia sa nezmenila, čiže pri znalosti jeho predchádzajúcich diel je možné vytvoriť si súbor hypotéz, ktoré pri zobrazovaní sveta najvyšších finančných kruhov asi môže použiť – a skutočne dochádza k ich naplneniu.

Príbeh *Kapitálu* je vyzprávaný z perspektívy dravého finančníka Marca Tourneuila (Gad Elmaleh), ktorý nastupuje na post CEO najväčšej európskej banky Phenix so sídlom v Paríži. Vo funkcii má zotrvať len dočasne, kým rozhodujúci akcionári naplnia svoju stratégiu definitívneho ovládnutia banky a maximalizujú vlastný zisk oproti jej dlhodobějšíemu rozvoju. Tourneuil sa napriek neistým očakávaniam stáva silným pragmatickým hráčom a vlastnou obratnosťou dokáže „oblafnúť“ najväčších súperov. Postupne sa schyluje k jednému z rozhodujúcich obchodných krokov, ktorý má prinieť zásadné zmeny vo vlastníctve bankových akcií, a Tourneuilovi sa otvárajú nové možnosti manipulácie a uplatnenia moci.

Rozhodujúce dejové zvraty sú sprostredkované konverzáciou, čo kladie nároky na presvedčivosť hereckých výkonov. Poloha Gada Elmaleha ako utilitaristického finančníka kontrastuje s jeho uplatnením v komických roľách. Redukovaná mimika a gestikulácia umocňujú jeho pôsobenie ako nemocionálneho technokrata, ktorého najvyššou mantrou je vlastné obohatenie. Ostatné črty jeho charakteru Costa-Gavras sprístupňuje len v ná-

znakoch, a preto sa v istých momentoch hlavná postava javí viac ako súhrn téz z ekonomického spravodajstva než plnokrvná postava z mäsa a kostí. Motivická línia jeho správania k manželke, milenke, rodičom a synovi vyznieva skôr povrchné a neprináša výrazné informácie o jeho pohnútkach a obsedantnej motivácii súvisiacej s mocou. Takto dávkovaná neprístupnosť postavy a distribuovanie informácií pomocou dialógov vytvára paralelu k nedávnej štylizovanej reflexii kapitalizmu od Davida Cronenberga vo filme *Cosmopolis* (2012), hoci Costa-Gavras neexperimentuje tak radikálne s asociatívnym radením sekvencií a s príznakovosťou jazykového prejavu. Hru s kapitálom a jej neúprosne pravidlo „vystúpiš, iba keď zomrieš“ je zaujímavé porovnať s obrazom trhového mechanizmu na americko-mexických hraniciach vo filme *Konzultant* (2013) od Ridleyho Scotta. Spomedzi troch spomínaných diel vychádza *Kapitál* ako najprístupnejší obraz súčasného kapitalizmu pre širšie publikum. Jeho silné bezútešné vyznenie dosahuje Costa-

Gavras tak, že od úvodu stavia do kontrastu dianie na javisku voči daniu v zákulisí biznisu a Tourneuillove skutočné postrehy (vo forme monológu) voči jeho vonkajším príhovorom: kým pri celofiremnom teľmoste znejú jeho srdečné slová o zlepšovaní pracovného prostredia, v zákulisí sa pripravuje radikálne prepúšťanie. Takisto jeho vlastné skutočné túžby sú stvárnené ako náhle prepuknutia nahromadeného nesúhlasu, ktoré v jeho fantázii ústia do fyzického násillia voči spolupracovníkom.

Hoci sa prvá asociácia s *Kapitálom* viaže na Marxov manifest, Costa-Gavras vychádzal z rovnomennej knižnej predlohy, ktorá vznikla vďaka insiderovi z bankového prostredia ešte pred vypuknutím bankovej krízy v USA roku 2008. Film sprístupňuje idey, ktoré sú stále aktuálne, no neprináša žiadny prehlbujúci či prevratný pohľad na fungovanie bánk, ktoré by si bežný konzument novinových reportov či komentárov nevedel predstaviť. ▲

Kapitál (*Le Capital*, Francúzsko, 2012) **REŽIA:** Costa-Gavras **SCENÁR:** Costa-Gavras, Jean-Claude Grumberg, Karim Boukercha (podľa predlohy Stéphanu Osmoneta) **KAMERA:** Eric Gautier **STRIH:** Yannick Kergoat, Yorgos Lamprinos **HUDBA:** Armand Amar **HRAJÚ:** Gad Elmaleh, Gabriel Byrne, Natacha Regnier, Celine Sallette a iní **MINUTÁŽ:** 114 min. **HODNOTENIE:** ●●●●

Príbehy bez lásky a hany

► Jana Dudková (vedecká pracovníčka Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV)

Sledovať súčasnú hranú produkciu realizovanú s majoritne slovenským podielom už neznamená priame pozvanie na martýrske sebatrýznenie. Naopak, dnes je komunita záujemcov o slovenský film v pokušení pohodlným spôsobom sledovať sériu príbehov, ohraničených hoci aj podľa rokov „vypustenia“ filmov do kín, ktoré viac alebo menej presvedčivo vypovedajú o stave audiovizuálneho, spoločnosti a kultúry v krajine.

Príbeh roku 2013 sa v jeho prvých mesiacoch vyprofiloval ako príbeh festivalového ťaženia snímok nazvaných filmárskymi kuloármi „sociálne drámy“. Paralelne s uvedením filmov *Ďakujem, dobre* Mátyása Priklera a *Môj pes Killer* Miry Fornay na MFF v Rotterdame sa však znovu objavila otázka, či je pre domácu kinematografiu dobré zameriavať sa len na „festivalové“ filmy, ktoré síce získavajú dôležité ocenenia, ale nie sú schopné pritiahnúť do kín dostatok platiacich (domácich) divákov. Preto veľká časť kritikov s napätím vyčkávala druhú polovicu roka, keď sa do kín dostali prvé dva filmy podporené Audiovizuálnym fondom z programu Minimal – nízkorozpočtové, „žánrové“, zacielené na menej „elitárske“ audiórium.

V roku 2013 sa do kín dostalo celkovo osem dlhometrážnych hraných filmov s majoritným finančným podielom Slovenska. Iba päť z nich patrí do spomenutého príbehu.

Napríklad také *Intrigy* sú kostýmovým filmom, ktorý sa vymyká všetkým súčasným trendom. Topornými mizanscénami a konvenčným spôsobom adaptovania literárnych diel vzdialene pripomína tradíciu televíznych pondelokov – tie však nemali

cieľ dostať sa do kín a *Intrigy* to zase naplno nevyužili. A na rozdiel od tohto televízneho formátu *Intrigy* nemajú ani potenciál kritickej alúzie na súčasnosť. Otáznym sa potom stáva, k akému divákovi sa chceli priblížiť cez satirický obraz spoločenských elít 18., 19. či začiatku 20. storočia? Keď sa dozvieme, že film je zložený z troch postupových prác vytvorených v rámci doktorandského štúdia na VŠMU, je táto otázka čiastočne zodpovedaná. Film má skutočne povahu cvičenia s nerovnovážnou réžiou, občas aj s neobratnými hereckými výkonomi a takmer so žiadnym dialogickým vzťahom k aktuálnym spoločenským problémom.

Odlíšny potenciál má film *Attonitas*. Nízkorozpočtový projekt vznikol podobne ako *Intrigy* bez podpory AVF (uchádzal sa iba o podporu postprodukcie a distribúcie, v oboch prípadoch neúspešne). S Bebjakovým *Zlom* z roku 2012 ho okrem relatívnej „nezávislosti“ spája podobný subžánrový naratív výpravy, ktorá sa vydáva osvetliť povahu paranormálnych aktivít v strašidelnom dome. Ak si odmyslíme amatérsky vyznievajúce dialógy či naťahovanie deja v informatívne chudobných, zdĺhavých záberoch tvárí protagonistov blúdiacich po kaštieli, film

nie je celkom márnym pokusom využiť nízkonákladový a scenáristicky nenáročný subžánér hororu na prezentáciu existenciálneho strachu z doby, ktorú žijeme. Protagonisti filmu *Attonitas* sú mladí ľudia, ktorí sa navzájom „filmujú“ aj v bežnom živote, v banálnych i kompromitujúcich situáciách. Strata súkromia a strach zo zradenej lásky speje k prekvapivej pointe, ktorá reaguje aj na myšlienku bezprávneho štátu, svojvoľnosti polície či zla, ku ktorému sa dokážu uchýliť aj „najnevinnjší“ z nás.

Skorumpovanosť štátneho aparátu je aj témou *Kandidáta* a záverečný motív osamelého pomstiteľa sa v inej podobe a v pokuse o iný žánr (kombináciu gangsterského filmu a westernu) vracia v *Babom lete*. Podobnosť vo vývojovej stratégii oboch filmov je aj v tom, že sú oba naviazané na súčasné beletristické trendy. Nový film Gejuza Dezorza prináša do slovenskej kinematografie úplne nové témy, prostredia aj náladové spektrum. *Babie leto* balansuje medzi vulgárnym až šovinistickým brakom a kontemplatívnym rozprávaním, čo ho (aj vďaka príbehu naviazanému na vraždenie) približuje napríklad k tvorbe bratov Coenovcov. Navyše ide aj o celkom nečakaný obraz menšín, ktorý si nerobí ťažkú hlavu z politickej korektnosti a nezaujíma ho ľahkomyselný pozitívny exotizmus, a to až do takej miery, že na spôsob postmoderného cynizmu kombinuje ideologicky nezlučiteľné kontexty: napríklad neonacisticky zmyšľajúceho herca a speváka Rašťa Rogela v príbehu, ktorý zdanlivo propaguje priateľské väzby majority a problematických národností (Rómovia, Maďari).

Na rozdiel od *Babieho leta* balansuje *Kandidát* Jonáša Karáska na hrane „cynizmu“ úplne odlišným spôsobom. Ide o film, ktorý má zatiaľ najdokonalejšiu, najrozmanitejšiu a najefektívnejšiu marketingovú kampaň v dejinách slovenskej kinematografie – až do takej miery, že v prvých kritikách zatienila originalitu príbehu alebo jeho podvrtný potenciál (a napokon mal *Kandidát* aj veľmi dobrú návštevnosť v kinách). Viacnásobné kódovanie robí z filmu alúziu na reklamné produkty, ku ktorým odkazuje aj jeho vizuálny a čiastočne i zvukový dizajn. Prvky veľkomestských telenoviel, improvizáčného dialógového humoru a reklamnej estetiky sú doplnené o motívy skrytého vzdoru voči hypermarketovej kultúre (odkazy na divadlo Skrat, hudobný festival Pohoda a pod.). Cynické vyznenie filmu ako marketingového produktu je okrem toho brzdené aj príbehom, ktorý pripomína konšpiračné teórie o

odpočúvaní, ale aj hypermodernú stratu súkromia či aktuálne prepojenia medzi cirkevnou, reklamnou a politickou mocou.

Filmy reagujúce na aktuálnu dobu cez rôznorodé žánrové prizmy (horor, triler, film o pomste) majú protipól vo filmoch zaoberajúcich sa morálnymi dôsledkami znižovania životnej úrovne. Vo februári, tesne po uvedení na rotterdamskom filmovom festivale, sa do slovenských kín dostal film *Ďakujem, dobre*. Na rozdiel od snímok *Až do mesta Aš* (2012), *Zázrak* či *Môj pes Killer* sa nezaobera ľudmi z okraja spoločnosti. Naopak, poukazuje na morálnu degradáciu strednej triedy, čím však v porovnaní so zmenenými filmami riskuje aj menej rešpektu k téme. Film *Ďakujem, dobre* sa totiž nezaobera témou sociálnej segregácie. Ponúka „iba“ obraz dysfunkčných rodín, v ktorých sú vzťahy postavené na ekonomickom kalkule, prípadne sa rozpadli v dôsledku straty dieťaťa. Film nadstavuje absolventskú snímku Mátyása Priklera z roku 2009. V nej sa režisér rozhodol ešte pred uvedením *Marhuľového ostrova* (r. Peter Bebjak, 2011) porušiť nepísané pravidlo dominancie slovenčiny ako jazyka, ktorým majú hovoriť postavy slovenských filmov (ak, pravda, nejde o Rómov). Vo výslednom celovečernom filme sa kombinujú príbehy troch rodín, pričom zvláštny exotizmus dvojdomnej slovensko-maďarskej identity ostáva po celý čas prítomný: na jednej strane mierne odcudzuje a pomáha spochybniť samozrejmosť slovenskej identity ako záležitosti jazyka a etnickej príslušnosti, no na druhej strane je nasmerovaný aj k publiku v Maďarsku, kde sa exotizmus maďarského etnika ako menšiny uprostred cudzieho štátu už dostáva do menej prijateľnej, takmer triviálnej podoby (slovenská hymna v televíznom vysielaní).

Môj pes Killer Miry Fornay je oproti Priklеровmu filmu štýlovo aj dramaturgicky jednotnejší, dôslednejší vo vedení hercov aj v celkovom vizuálnom a akustickom nastavení atmosféry. Fornay sa podobne ako v *Lišičkách* (2009) vystríha slovných vysvetlení, no tentoraz jej rozprávanie stojí na tragickom princípe fatálneho smerovania k bratovražde. Tá je motivovaná ambivalentnou snahou o priblíženie sa k matke a zároveň o jej vydieranie cez únos súrodencov, ktorý spôsobil odlúčenie rodičov. Okrem súrodeneckej drámy načrtáva *Môj pes Killer* aj omnoho páľlivejšie sociálne pozadie príbehu: tvorí ho chudoba, hospodársky úpadok regiónu a s ním spojené mrazivé všadeprítomné čakanie, odklada-

nie riešení a činov. Nemožnosť pohnúť sa z miesta, ktorá nakoniec vedie k rasovej segregácii, je pre-vádzaná snahou niekam patriť (a vedieť svoju prí-slušnosť zafixovať v pevnej identite) a nakoniec aj príležitostným prepukáním homofóbnej či rasovo motivovanej agresivity.

Tretím filmom zo série vŕajších sociálne moti-vovaných tragikomédií, tragédií a drám je *Zázrak* Juraja Lehotského. Ten nie je dramaturgicky a štý-lovo rozpoltený či dokonca rozdrobený ako *Ďakujem, dobre*, zato však nie je ani taký dôsledný v dodrži-avaní náznakovitého rozprávania ako *Môj pes Killer*. Striedajú sa v ňom zdanlivo observačné momenty so scénami, v ktorých postavy slovné explikujú svoje motivácie, životné pocity a príbehy, pričom práve vysvetľujúce dialógy sú niekedy zbytočné, za-ložené na opakovaní známych kliše a vyschnutých metafor. Vynikajúco stavané rozprávanie obrazom trpí na neinvenčné používanie slov a ich skrytých zmyslov. Výstižne to ilustruje záver filmu, v ktorom sa má konečne osvetliť, čo znamená „zázrak“ z jeho názvu – ide o zázrak materských citov, asociova-ný s klišeovitou predstavou prerodu hlavnej posta-vy pod dojemom náhleho objavenia nehy vo chvíli, keď po prvý raz uzrie svojho novorodenca, ktorého sa však medzitým stihla už aj úradne vzdať.

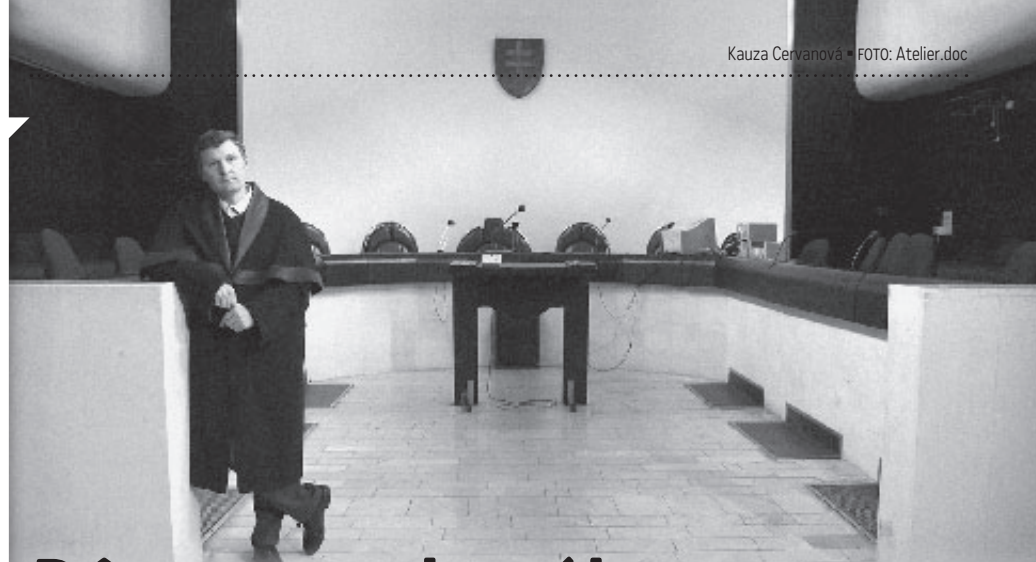
Medzi filmami, ktoré rozvíjajú príbehy ľudí zo spo-ločenského okraja, a filmami financovanými v rám-ci programu Minimal zostávajú osamotené tri veľmi rôznorodé diela. Popri *Attonitas* a *Intrigách* tak mu-síme spomenúť aj film Mariany Čengel Solčanskej *Miluj ma alebo odíď*. Ten vznikol s podporou AVF a mal aj pomerne úspešnú marketingovo-distribuč-nú stratégiu. Prekvapivo sa však svojou poetikou, témou a dôrazom na ženské autorstvo vracia k fil-

mom *Modré z neba* (1997) a *Quartétto* (2002). V po-rovnaní s menovanými je príbeh *Miluj ma alebo odíď* obohatený o súperenie medzi matkou a dcé-rou, ktoré sa zaujímajú o rovnakého muža. Problé-my, ktoré sa vo filme riešia, aj spôsob práce s emo-cionálne vypätými situáciami pripomínajú popu-lárne televízne seriály, hoci do hlavných úloh sú obsadené mediálne málo exploatované tváre. Hod-notovo je to film konzervatívny až anachronický, vracia do slovenskej kinematografie tendenciu uni-kania od spoločenských problémov do izolovaných sídiel, kde vychádzajú na povrch potlačené rodinné traumy, aby sa v závere filmu mohla rodina nanovo skonsolidovať.

Vo viacerých filmoch minuloročnej produkcie sa vracia leitmotív odvrhutej ženy či ženy ako obeť. Od čias Liovej *Domu* (2011), v ktorom protagonist-ka berie osud do vlastných rúk, sa slovenský film znova vracia do tradičných patriarchálnych koľají. Na druhej strane sa však vo všetkých vŕajších filmoch objavuje motív vyprchanej či spútanéj lás-ky, a to tak manželskej, mileneckej, ako aj lásky medzi rodičmi a deťmi alebo medzi súrodencami. Zdá sa, že bez ohľadu na to, či sa dôraz kladie na ekonomickú krízu, na kriminálne podsvetie krajiny, alebo na povahu hypermodernej „doby“, ostávajú slovenskí filmári zaujatí transformáciou citov aj morálky súčasnej spoločnosti, naznačujúc, že slo-venské filmy sú stále filmami, v ktorých sa nedô-veruje vášni, no stratila sa aj viera v produktívnu nápravu spoločnosti.

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0797-12. ▲

□ Rozšírenú verziu článku nájdete na www.filmsk.sk

Dôraz na aktuálne a závažné problémy

► Pavel Smejkal (filmový publicista)

Šesť majoritne slovenských dokumentárnych filmov a dva filmy s minoritnou koprodukčnou účasťou Slovenska, ktoré sa dostali do domácej kinodistribúcie v roku 2013, plus asi desiatka ďalších titulov v programovom výbere našich najdôležitejších festivalov tvorí korpus, z ktorého budeme v texte vychádzať. Už tento úvodný výpočet prezrádza, že máme za sebou rok bohatý na dokumentárne filmy, ktorým sa navyše dostalo priestoru aj pozornosti.

Jednou z charakteristík minuloročnej produkcie je tematický dôraz na závažné a často výsostne aktuálne spoločenské problémy a zároveň odklon od poetík, ktoré sa so súčasným slovenským dokumentom zvyčajne spájajú. Kvalifikačným predpokladom na uvedenie dokumentárneho filmu v domácej kinodistribúcii bola až doposiaľ akási nejasne definovaná „umeleckosť“. Pozoruhodný príklad zmeny prišiel do slovenských kín takpovediac z dovozu: *Šmejdi* českej režisérky Silvie Dymákovéj sú filmom bez veľkých umeleckých ambícií, zato s poriadnym ťahom na bránu. Aj vďaka nasadeniu v kinách a organizovaným projekciám pre seniorov sa filmu podarilo rozpútať verejnú diskusiu nevidanej intenzity a zdá sa, že aj prispieť ku konkrétnym zmenám.

V rámci dichotómie, ktorú vyjadrujú v angličtine zaužívané spojenia *author-driven* a *issue-driven cinema*, sa dokumentárny film v našich kinách

nenápadne nachýlil k tej druhej oblasti. Pochopiteľne, táto kategorizácia má iba obmedzenú platnosť, v praxi však bežne predurčuje uplatnenie filmu na trhu, jeho komunikačnú, festivalovú a distribučnú stratégiu. Ak by sme sa bližšie pozreli na spôsob, akým domáci tvorcovia a distribútori o svojich dokumentárnych filmoch hovoria a píšú, vo väčšine prípadov by sme sa stretli so zdôrazňovaním „autorskosti“ – nech to už znamená čokoľvek. No v mieniacom sa distribučnom prostredí je čoraz dôležitejšie šiť každému filmu stratégiu na mieru a v takej situácii sa téma stáva kľúčovým atribútom. Tento prístup zatiaľ testuje a zdokonaľuje predovšetkým spoločnosť Filmtopia, ktorá pre svoj titul *Banický chlebiček* aktívne hľadala publikum v hladových dolinách na Gemeri a v ďalších oblastiach s podobným osudom. Roman Fábian vo svojom dokumentárnom debute zrecykloval látku svojho magister-

ského hraného filmu a vrátil sa k obyvateľom regiónu, ktorý padol za obeť porevolučnej ekonomickej transformácii. Aj pri *Zamatových teroristoch* pracoval distribútor primárne s témou – v tomto prípade témou protikomunistického odboja. Tá sa pri nie celkom zručnej manipulácii v rámci PR kampane ukázala byť výbušnejšou, než sa na prvý pohľad zdalo. Spoločná snímka trojice Pavol Pekarčík, Ivan Ostrochovský, Peter Kerekes má k formulke autorského dokumentu na slovenský spôsob z minuloročnej produkcie zrejme najbližšie. Tvorcovia v nej rozvíjajú poetiku, ktorá sa na svetových festivaloch opakovane osvedčila a po úspešnom štarte v Karlových Varoch sa zdá, že zaberie aj tentoraz. A to aj napriek tomu, že sa film pri kritickejšom skúmaní javí ako nevelmi presvedčivý konštrukt a s výnimkou najvydarenejšej tretej časti zaváňa manierizmom.

Karlovarská premiéra pootvorila dvere ďalších zahraničných festivalov aj snímke Pavla Korca *Exponáty alebo príbeh z kaštiela*. Skupinový portrét obyvateľov domova sociálnych služieb, sídliaceho v barokovom kaštieli v Stupave, vznikol v produkcii spoločnosti Formats Pro Media, pre ktorú to bola prvá väčšia skúsenosť s kreatívnym dokumentom a festivalmi. Ich príklad ukazuje, že s trochou šťastia nie je medzinárodný úspech nedostižnou metou ani pre nenápadné projekty bez veľkého zázemia.

Atelier.doc pracuje na etablovaní sa na festivalovom okruhu dlhodobejšie a systematickejšie a uplynulý rok bol preň z tohto hľadiska prelomový. Doznievajúci úspech *Krehkej identity*, dokumentárnej grotesky o mentálnej kondícii slovenského nacionalizmu, ktorá mala festivalovú premiéru už na jeseň roku 2012 a v januári sa dostala do klubovej distribúcie, a predovšetkým vynikajúce prijatie *Kauzy Cervanová* (v zahraničí uvádzanej pod názvom *Normalization*) na festivaloch v Jihlave, v Lipsku a vo Varšave posilnili pozíciu spoločnosti medzi producentmi dokumentárnych filmov s exportným potenciálom. Stojí za zmienku, že oba filmy sú úzko spojené so slovenskými reáliami a napriek tomu sa ukázali ako atraktívne aj pre medzinárodné publikum. Na základe ohlasov z tlače a zo sociálnych sietí sa zdá, že recepciu týchto filmov za hranicami Slovenska charakterizuje prehľadanie subjektivity, ktorej miera je v oboch prípadoch veľmi vysoká. Tvorba Zuzany Piušovej a Roberta Kirchoffa sa vzpiera kategorizácii, ktorú som použil v úvode. Predsa však platí, že autorskú licenciu

v ich filmoch dokáže účinnejšie odhaliť divák vy-zbrojený znalosťou lokálnych súvislostí.

V roku 2012 v Jihlave štartoval so svojím celovečerným debutom *Nový život* aj Adam Olha. Divácka cena signalizovala, že sa mu podarilo nakrútiť prístupný, komunikatívny film, ktorý má predpoklady na to, aby oslovil široké publikum. V slovenskom prostredí navyše marketingovo pôsobil chýr, že v ňom svoje súkromie podkryje obľúbená herečka Jana Olhová. *Nový život* zúročil tieto tromfy v domácej kinodistribúcii a zároveň celkom úspešne putoval po svetových festivaloch, kde tak trochu ťažil z módnnej vlny „rodinných“ dokumentov, spracúvajúcich amatérske filmy a domáce videá. V katalógu Asociácie slovenských filmových klubov figuruje aj ďalšia česko-slovenská dokumentárna koprodukcija. Režisérka Olga Špátová nadviazala snímkom *Najväčšie pranie* na rovnomené projekty svojho otca Jana Špátu, ktorý na začiatku šesťdesiatych a na konci osemdesiatych rokov anketovou metódou zaznamenal túžby a sny dvoch revolučných generácií. Špátová v treťom zo série filmov márne hľadá podobne zreteľný a ľahko uchopiteľný dejinný konflikt. Jeho absencia spôsobuje, že respondentov toho veľa nespája.

Ambíciu vypovedať o svojej generácii neskrýval ani debutujúci Tomáš Krupa. *ABSOLVENTI* však pôsobia ako nespojité portréty troch režisérových kamarátov z vysokej školy. Reprezentatívnosť takéhoto výberu je teda prinajmenšom otázna. Krupa uprednostnil štýl pred metódou. Ako režisér celkom podľahol sebaľútostivému unisonu výpovedí svojich protagonistov bez toho, aby ho akokoľvek reflektoval. Je to škoda. Nezamestnanosť mladých ľudí je bezpochyby témou, ktorá by si zaslúžila účelnejšie spracovanie – veď sa v súčasnosti dotýka takmer celej Európy.

Niekoľko pozoruhodných slovenských dokumentárnych filmov sa dostalo na plátna vďaka domácim festivalom. Väčšina festivalových premiér sa uskutočnila v prvej polovici roka na Febiofeste a Art Film Feste. Piešťanský Cinematik aj v roku 2013 pokračoval v tradícii samostatnej súťažnej sekcie, v ktorej sa dokumentárne novinky prirodzene skoncentrovali. Z tých, čo sa do riadnej distribúcie nedostali, to boli *Kampaňeros* – film Petra Važana, ktorý nakrúcal mítingy politických strán pred ostatnými parlamentnými voľbami. Režisér Adam Hanuljak zaznamenal návrat k protagonistom svojho dávnejšieho dokumentárneho projektu v úspornom, no pôsobivom

filme *O mladých rodičoch 2*. Dušan Trančík sa v *Hodine dejepisu* venuje problému výučby národnej histórie na slovenskej a maďarskej strane Dunaja. Ťažisko filmu tvoria nenútené pôsobiacie diskusie stredoškôľakov, ktoré sa odvíjajú od odlišných interpretácií Trianonu a odkrývajú zakorenené mýty a predsudky, ale aj nenápadné posilňovanie nadnárodnej európskej identity. Cestopisný žáner zastupovali v piešťanskej súťaži filmy *Zabudnutý Dubois* – *Neobjavená kráska* režiséra Miroslava Béreša a *Posadnutí horami* Pavla Barabáša. Zo série *Príbehy tatranských štítov* pochádza aj ďalšia Barabášova snímka *Stopy na hrebeni*, ktorú uviedol MFF Bratislava. Do sekcie Made in Slovakia tam bol zaradený aj portrét scenáristu a básnika Jamesa Ragana s názvom *Kvety a korene*. Jeho autorom je Dodo Banyák. Pavol Korec sa na bratislavskom festivale predstavil filmom *Propeler – hľadanie strateného času*. Posledné minuloročné premiéry sa uskutočnili na festivale Jeden svet. Bol medzi nimi aj film Ivica Kúšikovej *Súd' ma a skúsaj* o likvidácii ženských reholí v päťdesiatych rokoch 20. storočia, ktorý v slovenskej súťaži napokon zvíťazil.

Z roka na rok rastie význam internetu ako nového distribučného kanála. V domácich podmienkach je

najvyužívanejšou platformou na online distribúciu dokumentárnych filmov Piano, ktoré používateľom umožňuje za paušálny poplatok prístup k prémiovému obsahu spravodajských portálov. Slovenským filmom venujú priestor na svojich webových stránkach najmä denník *SME* a časopis *.týždeň*. V priebehu uplynulého roka sa takýmto spôsobom dostali k divákovi napríklad filmy *ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo*, *Kampaňeros*, krátkometrážny portrét hudobníka Andreja Šebana *Časozber* (tv.sme.sk) alebo filmy z produkcie spoločnosti Artileria – *Nový život*, *Osadné*, *Iné svety*, *Slepé lásky* (filmy.tyzden.sk). S ohľadom na medzinárodné publikum ostáva strategicky najvýznamnejšou platforma DAFilms. Charakterizuje ju „prieberčivejší“, kurátorský prístup k budovaniu katalógu a orientácia na používateľov z radov filmových profesionálov. Spolupráca s DAFilms nedávno nadviazala napríklad Filmtopia. V súčasnosti ponúka prostredníctvom tejto služby filmy *Zvonky šťastia* a *Banický chlebiček*.

Rok 2014 má byť podľa všetkého podobne úrodný. Slubne vyzerajú očakávané celovečerné debuty Mira Rema a Vladislavy Plančíkovej, ale aj množstvo rozpracovaných projektov z dielne renomovaných autorov. ▲

Zamatovi teroristi • FOTO: Martin Kollár/Filmtopia

Animované filmy bližšie k divákovi

► Eva Šošková (doktorandka na Katedre audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

V roku 2012 neboli dokončené žiadne profesionálne animované projekty, no nastupujúci rok 2013 sľuboval v slovenskej animácii o to viac zaujímavých počínov. Sľuby sa naplnili a my sme sa mohli tešiť z nových filmov a ďalších pozitívnych vecí. Slovenskej animácii sa totiž podarilo využiť všetky distribučné kanály a tým osloviť nových divákov.

Začneme kinodistribúciou. V rámci Projektu 100 sa v distribúcii Asociácie slovenských filmových klubov (ASFK) dostali do kín dva nové slovenské animované filmy. Krátky film *Mesiac* (2012) zahraničného Slováka Ondreja Rudavského bol uvádzaný pred zreštaurovaným celovečerným filmom Alaina Resnaisa *Hirošima, moja láska* (1959). Rudavský vo svojom filme rozohráva vlastné, už overené motívy, ktoré sú súčasťou širokého spektra jeho výtvarných (nielen audiovizuálnych) diel – špirály, komplikované masky, technické a súčasne mystické bytosti, anjelov, zmnožených identických postavy, ornamentálnosť. Vzdáva sa naratívnych prvkov, dôraz kladie na štylistiku a výtvarnosť, aby spustil asociatívne diváckeho myslenie. Pre Rudavského je tvorba intuitívna záležitosť a zrejme vyžaduje intuitívnosť aj od svojich divákov.

Naopak, na príbeh a naráciu stavia Ivana Šebestová v krátkej dráme *Sneh* (2013), premietanej pred celovečerným filmom Pabla Bergera *Snehulienka: Iný príbeh* (2012). Šebestová zostáva verná svojmu štýlu, papierikovej animácii a téme partnerských vzťahov. Mierny posun nastáva tak v technike – papieriky animuje 3D počítačový program –, ako aj v téme – „lásku“ prezentuje na pozadí myšlienok a

reálií východnej filozofie. *Sneh* je introspekciou do vnútorného sveta hrdinky žijúcej v ilúzii, na ktorej použitím klasických naratívnych prvkov (narácia je obmedzená, divák vie len toľko, koľko hrdinka Maja participuje aj divák).

Keďže premietanie krátkych filmov v kinodistribúcii sa v trhovom systéme po roku 1989 stretáva s veľkými problémami, pre animovaný film to znamená orientáciu na festivalové (finančne nenávratné) uvádzanie. V roku 2013 sme však boli svedkami viacerých snáh tento problém riešiť. Slovenské animované filmy tak bolo možné vidieť v kine aj ako súčasť nových distribučných projektov – pásiem krátkych filmov. ASFK uviedla do kín prvú časť cyklu *Slovak Shorts* a okrem dokumentárneho a hraného filmu odpremietala animované *Pandy* (2013) Matúša Vizára a staršie *tWINS* (2011) Petra Budinského. Úspech koprodukčného česko-slovenského sci-fi *Pandy* spôsobil rozruch v oboch krajinách – film získal tretiu cenu v sekcii Cinéfondation (súťažná sekcia študentských filmov) na MFF v Cannes. Pre slovenskú animovanú scénu je film osviežením. Na rozdiel od tendencií súčasných autorov, ktorí sa sústreďujú na individuálny vnútorný svet hrdinov, poskytujú všeobecne platné morálne pravdy alebo ponúkajú

zábavu založenú na reflexii filmovej formy (napríklad žánru a štýlu hraných filmov), Vizár pomenúva a načírna množstvo aktuálnych politických, ekonomických a spoločenských tém v jednom kompaktnom celku. Nie je však mentorský: na zobrazenie evolúcie pandy, ovplyvnenej nezodpovedným správaním ľudí, využíva humor a iróniu. ASFK plánuje koncipovať a uvádzať pásmo krátkych filmov raz ročne.

Druhým cyklom v kinodistribúcii je pásmo študentských filmov z Vysoké školy múzických umení *Kobyľky*. VŠMU spolu s distribučnou spoločnosťou Continental film začali do kín uvádzať raz do mesiaca vždy novú kolekciu študentských filmov. V roku 2013 sa tak do kín dostali aj animované filmy z Ateliéru animovanej tvorby FTF VŠMU. Mladý aktívny animátor Andrej Gregorčok, ktorý okrem iného spolupracoval aj na filme *Sneh*, mal doposiaľ vo výbere dva komediálne filmy: snímku o žiarlivej žiarovke *Lighta* (2012) a paródiu na Frankenstein *Frankenhand* (2011). Na VŠMU sa po vzniku katedry začal formovať prúd režisérov, ktoré sa venujú ženským témam medziľudských vzťahov, a aj v najnovšej generácii sú ženské zástupkyne. V pásme krátkych filmov sa predstavili Martina Frajšťáková s magisterským filmom *Terra Nullius* (2011) a Mária Olhová s filmom *Bublina* (2012). Kým Olhová ponecháva príbeh v intímnej rovine jedného partnerského páru, pre Frajšťákovú je vzťah muža a ženy metaforou nezdravého vzťahu človeka k prírode. Študentský film Veroniky Kocourkovej *Láska na prvý pohľad* (2011) sa od tohto prúdu mierne odkláňa, hoci aj v tomto prípade ide o partnerský vzťah, avšak žánrovo spadá do komédie, grotesky. Prostredníctvom *Kobyľiek* zaznamenal Peter Budinský na svojom konte v roku 2013 ďalšie uvedenie v kinách, tentoraz jeho štvrtáckeho filmu (ktorý vznikol v rámci výmenného študijného pobytu) *Bird of Prey* (2009) o prenášateľnosti násilia. Výber filmov v roku 2013 uzatvára plastelínová animácia (na VŠMU menej častá) *Pán Mrkva* (2013) Tomáša Danaya o nezdolnej zelenine a zrad-

nej potravinárskej technológii. Tým je zastúpený aj druhý, v tomto prípade nie tematický, ale štylistický prúd na VŠMU, pre ktorý je štylizovaná animovaná kv akýmsi symbolom slobody a súčasne explicitným rozlišovacím prvkom medzi animovanými filmami pre deti a pre dospelých.

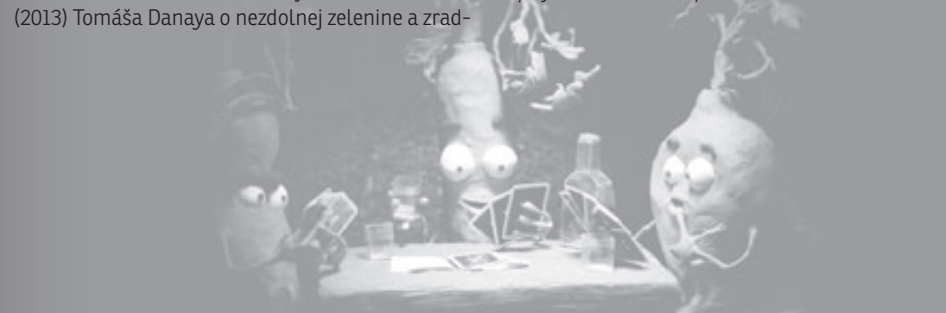
Ďalším distribučným kanálom, ktorý sa u nás využíva veľmi málo, je televízia. Vlni sme sa po niekoľkoročnej pauze dočkali úplne nového pôvodného slovenského večerníčka (a v staršom projekte *Mať tak o koliesko viac* pokračuje Ivan Popovič). Papieriková animácia *Mimi a Liza* (2013) je o kamarátsťve hendikepovaného a zdravého dievčaťa. Doposiaľ vzniklo sedem dielov, ďalších šesť je vo fáze výroby. Zároveň vyšla kniha *Mima & Liza*, čo je v kontexte slovenskej animácie zaujímavý propagačný krok. RTVS odvysielala nový seriál počas vianočného týždňa.

V roku 2013 sa animované filmy začali distribuovať aj cez službu VoD. Spoplatnený systém Piano ponúka možnosť pozrieť si tri animované filmy na tv.sme.sk: Vizárovi *Pandy* (2013), *Prach a ligot* (*Dust and Glitter*, 2011) zo štúdia Ové Pictures (Michaela Čopíková a Veronika Obertová) a starší film Ivany Šebestovej s mozaikovitým rozprávaním *Štyri* (2007).

Na internete takisto voľne pokračuje seriál pôvodne vyrobený pre televíziu JOJ *Lokal TV*. Okrem seriálu realizujú animátori z InOut studia množstvo bonusov – samostatných relácií venovaných jednotlivým postavám, čím sa projekt neustále rozrastá.

Posledným prevkapaním roku 2013 bolo úspešné ukončenie projektu *Virvar* a vydanie 2-DVD, ktoré tvorí výber 16 slovenských animovaných filmov vyrobených od konca deväťdesiatych rokov po súčasnosť. Slovenská animácia je divákovi čoraz bližšie a dúfajme, že sa im bude približovať stále viac. Pretože film bez diváckych očí a uší vlastne neexistuje.

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-0797-12. ▲

Krátke filmy ťahali v kinách za kratší koniec

► **Maroš Brojo** (programový riaditeľ festivalu Fest Anča)

Okrem dlhometrážnych filmov sa v roku 2013 pretlačili do našich kín aj dva projekty zložené z domácej krátkometrážnej tvorby. Snaha dostať do diváckej pozornosti kvalitné diela kratšej minútáže sa nestretla s výraznejším záujmom, a to aj napriek tomu, že neraz išlo o filmy niekoľkonásobne ocenené na zahraničných festivaloch. Pri oboch projektoch sa využila výrazne rozdielna distribučná i dramaturgická stratégia, no ani jeden neuspel. Nechce slovenský divák vidieť v kine krátky film?

Iniciatíva Filmovej a televíznej fakulty VŠMU prezentovať študentskú tvorbu aj za školskými bránami a mimo festivalov sa pretavila do podoby pôvodne desaťdielného projektu *Kobyľky*. Dramaturgicky nesmierne pestrá a vhodne zvolená zmes animácie, dokumentu a hraného filmu ponúkla v štyroch častiach to najlepšie alebo najpútavejšie z tamojšej filmovej tvorby. Vo výbere sa objavili tituly, ktoré minimálne v uzavretom kruhu fakulty vyvolali ohlas alebo podnietili niekoľko plodných diskusií a určite by si nezaslúžili skončiť v archíve či na zopár domácich a zahraničných festivaloch. Dramaturgovia projektu Žofia Bosáková a Michal Baláž sa pri výbere sústredili na filmy, ktoré zároveň popierajú dnes už takmer bolestnú stereotypnú predstavu o tom, že veľká časť slovenských hraných filmov sa topí v žánrových vodách sociálnej drámy a dokument „sa nevie nabažiť“ rómskej menšiny. Prezentovaná študentská tvorba tieto trendy zjavne veľmi nenasleduje, práve naopak. Výber dokazuje, že film smie byť v mnohých smeroch aj hrou, či už žánrovou, formálnou, alebo postmodernou, na čo sa u nás možno trochu zabúda. Nie vždy sa treba brať vážne, no bola by chyba hodiť to iba na mladicku pochabosť. *Kobyľky* zároveň predstavili širšej verejnosti aj autorov s tvorbou dostatočne výzretou na to, aby sa rovnali nejednému domácejmu profesionálovi.

Tento projekt síce uspel dramaturgicky, no výrazne zlyhal v distribučnej stratégii. *Kobyľky* (spolu všetky štyri pásma) videlo v čase písania tohto článku podľa údajov zo spoločnosti Continental film celkovo 171 divákov pri počte projekcií 34. Teda v priemere okolo 5 divákov na jedno premietanie. No skôr by bolo prekvapením, keby boli údaje o návštevnosti lepšie. Rozhodnutie umiestniť výbery študentských filmov primárne do multiplexov (hoci ich premietli napríklad aj kiná Lumière a Mladost) je prinajmenšom otázne, a to hneď z niekoľkých dôvodov.

Výber filmov je výrazne odlišný od toho, čo multikiná na Slovensku svojmu divákovi bežne ponúkajú. Študenti FTF VŠMU, vedení pedagógmi alebo vlastnými ambíciami k tvorbe žánrov nie veľmi populárnych v multiplexoch, svojimi filmami nezapadajú do overeného výberu, na ktorý je divák v takomto kine zvyknutý. Cieľová skupina, nazvime ju artový alebo náročný divák, by očakávala *Kobyľky* skôr vo filmových kluboch alebo trochu inak profilovaných kinách. Ani samotný názov veľa nenapovie niekomu, kto je neinformovaný a pri návšteve kina vyberá skôr spontánne z aktuálnej ponuky. Cena lístka je príliš vysoká na to, aby riskoval projekciu študentských filmov – nepozná zrejme ani jeden z nich a ich kvalitu mu nik a nič nezaručuje.

Aj takýmto spôsobom možno návštevníkov multiplexov filmovo vzdelávať a rozširovať im obzory. Rovnako však možno tvrdiť, že sa im ponúka niečo, čo vlastne vôbec nechcú a je to žiadané niekde inde. Realizátori projektu si mohli uvedomiť, že filmový svet sa už dlhé roky delí na rôzne typy kín so zabehanou a presne zacielenou dramaturgiou, pričom vnucovať týmto priestorom niečo iné nedáva z distribučného hľadiska veľký zmysel. Možno to dokonca poukazuje na nevlhu zmieriť sa s realitou na súčasnom filmovom trhu. A možno iba na neznalosť. Na nerozvážne rozhodnutie v konečnom dôsledku doplácajú najmä tvorcovia a ich filmy, mohlo ich totiž vidieť podstatne väčšie množstvo divákov. Takto ich už neuvidia žiadni. Podľa dekana FTF VŠMU Antona Szomolányiho bolo cieľom projektu predstaviť návštevníkom kín študentskú tvorbu z VŠMU a poukázať na talent najmladšej generácie filmárov. „*Doteraz sa študentské filmy nikdy nedistribúovali v širokej distribúcii, v konkurencii multiplexov.*“ *Kobyľky* vo veľmi nespravodlivom súboji zjavne neobstáli. Piaty a ani ďalšie z pôvodne plánovaných desiatich blokov sa už premietat' nebudú. Prečo by však mala študentská tvorba konkurovať práve multiplexom a prečo ju s nimi vôbec spájať alebo konfrontovať, ak sú tu kiná, ktoré by ju rady uvítali s otvorenou náručou? *Kobyľky* nám na túto otázku poskytli nemú odpoveď v podobe svojho neúspechu.

Podstatne odlišným smerom sa rozhodli ísť tvorcovia stojaci za prvou časťou *Pásma krátkych filmov/Slovak Shorts*. Kompiláciu, rovnako vyskladanú z hraného, dokumentárneho aj animovaných filmov, tvoria snímky *Pandy* Matúša Vizára, *tWINS* Petra Budinského, *Hviezda* Andreja Kolenčika a *Výstava* režijnej dvojice Peter Begányi a Andrej Kolenčík. Iniciatíva pochádzajúca priamo od tvorcov týchto filmov našla svoje miesto v distribúcii vďaka Asociácii slovenských filmových klubov. Ide o filmy, ktoré spolu dramaturgicky súvisia najmä v rovine kamarátskej, tvorcovsko-generačnej, ale aj kvalitatívnej. Všetky snímky získali ocenenia na niekoľkých zahraničných festivaloch a v tejto oblasti sa niektoré z nich úspešne pohybujú doteraz. Pásmo *Slovak Shorts I*, i keď nie je rozsiahle a ani nepokrýva väčšie množstvo mladých tvorcov, reprezentuje generáciu neďavno vyštudovaných talentov hodných pozornosti.

Toto pásmo, premietané v slovenských filmových kluboch, videlo v čase písania tohto článku

362 divákov pri počte 21 predstavení, teda okolo 17 divákov na jednu projekciu. V porovnaní s *Kobyľkami* je rozdiel v návštevnosti zjavný. Samozrejme, nie je úplne na mieste porovnávať tieto dva projekty ani oslavovať trojicifernú návštevnosť. Na druhej strane, v pásme *Slovak Shorts* ide o dva absolútné filmy (*tWINS* a *Pandy*), jeden dokumentárny debut (*Hviezda*) a jeden hraný debut (*Výstava*). Budinský, Kolenčík a Begányi boli rovnako študentmi FTF VŠMU, no rozdiel tkvie aj v ich schopnosti svojpomocne sa predať a prezentovať, teda v niečom, čo za zvyšok FTF museli neobratne urobiť *Kobyľky*.

Spoločným kameňom úrazu *Kobyľiek* aj *Slovak Shorts* je hlavne nedostatočná/nehodná propagácia. Pokiaľ má distribútor záujem dostať do slovenských kín kompilácie krátkych filmov, nemal by s nimi narábať ako s pokusným králikom, na ktorom sa testuje „iné“ publikum (*Kobyľky*). Možno sa treba zbaviť aj škodlivej a mylnej domnienky, že krátky film je čosi menejcenné, akási podradná forma, ktorá nepatrí primárne do kina. Podľa slov riaditeľky ASFK Silvie Dubeckej „*už pri obhajovaní grantu v Audiovizuálnom fonde komisia nedôverovala životaschopnosti projektu Slovak Shorts natoľko, aby ho podporila minimálne tak, ako jeden slovenský celovečerný film v distribúcii*“. Pásmo krátkych filmov bolo podporené iba približne tretinou z priemernej sumy, akú dostávajú slovenské filmy na distribúciu. Pri projekte *Slovak Shorts* sa však ráta práve s tým, že slovenský divák by si v prípade dlhodobejšej iniciatívy mohol na krátky film v kine opäť privyknuť, a nižšia návštevnosť nie je dôvodom na zánik tohto pásma ASFK. Postavené by malo byť na ročnej periodicite. „*Slovak Shorts si chcú budovať značku, pomaly sa rozrasť, presvedčiť AVF o dôležitosti projektu a distribúcie krátkych filmov, ktoré už v samotnej výrobe podporili.*“

Po tohtoročných skúsenostiach je zrejme najvyšší čas postaviť sa k problému čelom a zvážiť, či u nás šírenie takýchto filmov v kinodistribúcii radšej vzdať, alebo vyvíjať dlhodobé úsilie o jeho revitalizáciu. Rozhodnúť by sa mali aj zástupcovia slovenskej audiovizie, lebo nie je to iba divák, kto by si mal začať všimáť slovenský krátky film viac. ▲

(Jeden) svet bez červených kobercov

► Jaroslav Hochel (filmový publicista)

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet, zameraný na ľudské práva, ktorý organizuje občianske združenie Človek v ohrození, sa v Bratislave konal od 21. do 26. novembra 2013 už po štrnásty raz. Vďaka šírke záberu, pestrosti programu a množstvu zapálených divákov je to určite jedno z najzmyslupnejších filmových podujatí.

Slogan „Meníme svet“ poukazoval na celosvetový vzostup občianskeho aktivizmu a prejavov občianskej statočnosti. O náplni jednotlivých sekcií hovoria ich názvy: Máte právo vedieť, Nebojte sa odlišností, EKO, Zdravý životný štýl, Sila médií, Prečo chudoba? Z bohatého programu (Kino Lumière, Mladost', KC Dunaj) bolo ťažké si vybrať – tvorili ho nielen filmy, ale aj besedy s tvorcami a diskusie na aktuálne témy, týkajúce sa domáceho diania (Ne/sloboda médií na Slovensku, Ohrozujú „nové ľudské práva“ rodinu?) i udalostí v zahraničí (Demokracia pre všetkých? – Egypt).

Mnohé filmy akoby potvrdzovali tézu vyjadrenú názvom festivalu – že svet je naozaj len jeden pre všetkých: snímku *Tábor 14 – Zóna absolútnej kontroly*, strhujúcu výpoveď o severokórejskom pracovnom tábore, natočil nemecký režisér Marc Wiese, film *Úžasný Azerbajdžan*, obraz formálne demokratického režimu s výraznými totalitnými a autokratickými prvkami, zasa Britka Liz Mermin. Na to, ako dopadne prvý „dúhový pochod“ v Kyjeve, boli zvedaví Holanďania Nicolas Veul a Tim den Besten v snímke *Dúhový šampionát*. Z dôvodných obáv o holé životy jeho účastníkov sa pochod napokon neuskutočnil, a tak dopadli LGBT aktivisti pomerne „dobro“ – na rozdiel od Davida Kata v Ugande, ktorý sa stal obeťou vraždy a ktorého portrét nazvaný *Som kuču* (r. Katherine Fairfax Wright a Malika Zouhali-Worrall) vznikol v americkej produkcii. Po uvedení odvážneho 52-minútového filmu Víta Klusáka a Filipa Remundu *Život a smrť v Tanvalde* o zabití rómskeho mladíka, kvalifikovanom políciou ako nutná obrana, nasledovala hodinová (!) diskusia s tvorcami.

Atraktívnou súčasťou programu bola sekcia Cena Lux 2013 – ide o ocenenie udeľované Európskym parlamentom od roku 2007, so zameraním na hrane filmy reflektujúce aktuálne problémy súčasnej Európy. Do užšej nominácie sa dostal režijný debut talianskej herečky Valerie Golino *Miele* na kontroverzne vnímanú tému eutanázie, flámska melodráma režiséra Felixa van Groeningena *Prerušený kruh* o manželskom páre, ktorý sa musí vyrovnáť so smrteľnou chorobou dieťaťa, a *Sebecký obor*, v ktorom režisérka Clio Barnard vytvorila súčasnú sociálnu parafrázu rozprávky Oscara Wilda. (Pätnásť dní po skončení festivalu bol známy výsledok: Cenu Lux získal film *Prerušený kruh*.)

Festival nezabúda ani na domácu tvorbu. Popri sekcií Česko-slovenský výber, pripomínajúcej dvadsať rokov od rozdelenia spoločného štátu, to bola súťaž slovenských dokumentov, z ktorej vyšiel víťazne film Ivce Kúšikovej *Súd'ma a skúšaj*, založený na výpovediach pamätníčok násilnej likvidácie ženských reholí v päťdesiatych rokoch minulého storočia.

V diváckom hlasovaní zvíťazil nórsky film dvojice Inge Wegge a Jørn Nyseth Ranum *Na sever od slnka* o dvoch surfistoch, ktorí prežili trištvrte roka za severným polárnym kruhom, kde si užívali svojho koníčka a zároveň zbavovali morskú zátoku naplavených odpadkov. K dobrým zvykom festivalu patrí reprízovanie oboch víťazných filmov – Jeden svet myslí oveľa viac na svojho diváka než na prípadné červené koberce. Koniec koncov, ťahať červený koberec do 22 slovenských miest, kde budú festivalové premietania pokračovať až do apríla tohto roku, by sa ani dosť dobre nedalo. ▲

Predvianočný Virvar

► Miro Ulman

V tom tradičnom predvianočnom virvare sa objavil i jeden nezvyčajný. S veľkým V. A dokonca dvojitý – 12. 12. sa krstilo 2-DVD *Virvar*. Súčasný slovenský animovaný film s výberom šestnástich animovaných snímok porevolučnej generácie.

Nebol to jediný koncoročný animátorský virvar. Dva dni pred krstom DVD uzrel svetlo sveta nový slovenský animovaný večerníček, kniha aj rozhlasová rozprávka o Mimi a Líze. Väčšia pozornosť sa však sústredila do kinosály Filmovej a televíznej fakulty Vysokej školy múzických umení (FTF VŠMU) v Bratislave na spomínaný krst. *Virvar* pôvodne nebol plánovaný ako DVD a prvá zmienka o ňom padla už v roku 2005. „V tom čase vznikalo niekoľko absolventských filmov študentov Katedry animovanej tvorby FTF VŠMU,“ spomína animátorka, režisérka a producentka Ivana Laučíková. „Iniciovala som stretnutie, na ktorom sme sa dohodli, že by bolo dobré spojiť ich do pásma animovaných filmov pre kiná. Oslovení autori boli nadšení, ale realita bola napokon trochu iná. Niektoré filmy boli dokončené v pomerne krátkom čase, niektoré filmy z plánovanej kolekcie nie sú dokončené dodnes a medzitým vznikli iné, o ktorých zaradení sme vtedy ani neuvažovali. Navyše sa ukázalo, že kinodistribúcia nie je až taká jednoduchá, ako som si to ja pôvodne predstavovala.“

Aktivity okolo *Virvaru* sa obnovili v roku 2011 a vďaka podpore Audiovizuálneho fondu projekt nakoniec uzrel svetlo sveta v podobe 2-DVD. **Veľký Virvar** – disk určený dospelým – otvára film Michala Strussa *V ročke* (1999), nominovaný na študentského Oscara. Nasleduje *Hra* (2004) režisérky Joanny Kožuch, bábková animácia *Nazdravíčko!* (2005) Ivany Zajacovej (dnes Laučíkovej) a Jozefa Mitala, plôšková animácia Ivany Šebestovej *Štyri* (2007), film o mužsko-ženskom spoložití *O ponožkách a láske* (2008) Michaely Čopíkovej, animovaný muzikál Kataríny Kerekesovej *Kamene* (2010), metafora Petra Budinského o spoložití sla-

bých so silným *tWInS* (2010) a *Posledný autobus* (2011) Martina Snopeka a Ivany Laučíkovej, ktorý sa ako prvý slovenský animovaný titul kvalifikoval na Cenu americkej filmovej akadémie. DVD uzatvára film Matúša Vizára *Pandy* (2013) z pražskej FAMU, ktorý získal ocenenia v Cannes i Annecy.

Malý Virvar tvorí sedem filmov, ktoré sú vhodné pre detského diváka: *Keď nie, tak nie* (1997) Vlada Krála – prvý slovenský film v súťaži Cinéfondation v Cannes, režisérsov ďalší film *Dvojhlasná invencia a-mol* (1998), debut Martina Snopeka *Pik a Nik* (2006), snímka Borisa Šimu o malom výmyselníkov *Chyťte ho!* (2008), film Veroniky Obertovej *Viliam* (2009), projekt Vandy Raýmanovej o dvoch malých chlapcoch *Kto je tam?* (2010) a titul *Ekomorfoza* (2006) Františka Jurišiča – hlavného pedagóga takmer všetkých autorov ostatných filmov *Virvaru*.

Vôbec neprekážalo, že DVD na krst nakoniec nedorazilo a na trhu sa objavilo až o týždeň neskôr. Ako povedal jeho krstný otec Rudolf Urc: „V animácii je bežné, že musíme nahradiť veci reálne vecami nereálnymi.“ S prítomnými sa rozlúčil citátom z knihy *Sneh na tráve* významného animátora Jurija Norštejna: „Tvorba je schopnosť človeka chápať svoje dielo tak, že sa neskôr stane súčasťou života niekoho iného. Ja prajem tomu budúcu devedečku, aby sa stalo súčasťou života všetkých divákov nielen na Slovensku, ale aj vo svete, divákov detských aj tých dospelých. Aby oznamovalo svetu, že na Slovensku animovaný film žije.“ ▲

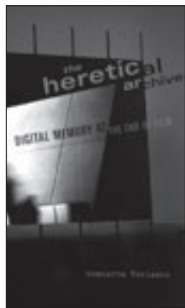

**Paul Smith (Ed.):
The Historian and Film**

(Cambridge University Press,
Cambridge 2008, 208 strán)

Filmový materiál, či už ide o spravidajstvo, dokument, alebo fikciu, patrí k dôležitým prameňom súčasnej histórie a zároveň k účinným prostriedkom prezentácie historických poznatkov širokému publiku. Zborník jedenástich textov predstavuje rôzne pohľady na možnosti využitia filmového materiálu ako zdroja informácií a zároveň edukácie. Ide o nové vydanie dnes už klasickej publikácie o vzťahu filmu a histórie, ktorá vyšla po prvý raz už v roku 1976. Jednotlivé príspevky sú rozdelené do štyroch hlavných okruhov. Prvý z nich sa venuje filmovej surovine a skúma problematiku zdrojov filmových materiálov a ich uchovávaní a archivácie. Druhý analyzuje problematiku filmu ako historického dôkazu a filmovej fikcie ako predmetu historickej analýzy. Tretí je na príklade filmového spravodajstva venovaný špecifickému významu filmu ako historického faktora. Štvrtý a najobsiahlejší okruh sa venuje možnostiam filmu v interpretácii a výučbe histórie.

**Domietta Torlasco:
The Heretical Archive.
Digital Memory
at the End of Film**

(University of Minnesota Press,
Minneapolis 2013, 123 strán)

Domietta Torlasco vo svojej knihe skúma, ako nové digitálne technológie radikálne menia náš vzťah k kinematografii, pričom vychádza zo psychoanalýzy, z fenomenológie a feministických teórií. Ako teoretičku i autorku videofilmov ju inšpiruje práve videoart a umelecké inštalácie, pri ktorých sa radikálnym spôsobom využíva do nedávna nedotknuteľný materiál, ponúkaný filmovými dielami v tradičnom zmysle slova. Vo svojej práci sa sústreďuje predovšetkým na filmy, pri ktorých sa využíva digitálna technológia na spracovanie analógového materiálu, ako je napríklad známa inštalácia Douglasa Gordona *24-Hour Psycho*, v rámci ktorej spomalil prehrávanie Hitchcockovho filmu na dve okienka za sekundu a predĺžil ho tak na 24 hodín. Digitálna technológia, ktorá nám umožňuje ľubovoľné prehrávanie filmov vrátane ich slobodného zastavovania, pretáčania či výberu obľúbených scén, celkom mení spôsob, akým filmy prijímame a vnímame. Možnosti, ktoré sa nám tým otvárajú, sú hlavnou témou tejto knihy.

**Stephen Barber:
Abandoned Images.
Film and Film's End**

(Reaktion Books, Londýn 2010, 185 strán)

Stephen Barber sa takisto zaoberá zmenami, ktoré do nášho vzťahu k filmu vnášajú nové technológie. Vďaka nim prechádza veľkými zmenami nielen proces vzniku filmov, ale aj proces ich sledovania, ktorý sa z kolektívnej a spoločenskej udalosti stáva čoraz viac súkromným a individuálnym. Barber skúma, ako filmy týmito zmenami strácajú časť svojej identity a zmyslu a či tieto zmeny znamenajú pre film, ako ho poznáme, koniec, rovnako ako pre veľkolepé filmové paláce, ktoré im už padli za obeť. Kedysi veľkolepé a moderné kiná, ktoré lemujú Broadway v Los Angeles, dnes prázdne a pustnute okrem tých, ktoré sa prispôbili novým funkciám, sú pre neho cintorinom, kde je koniec filmu priam hmatateľný. Zároveň je však pre Barbera táto architektúra rovnakým zdrojom inšpirácie ako tézy mnohých filmových teoretikov, ktorí už predpovedali smrť filmu v rôznych podobách.

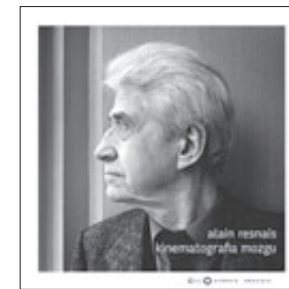
Trinášť sond do Resnaisovej „kinematografie mozgu“

► Peter Ulman

Umenovedne a filozoficky zameranému publiku hodno spozornieť – tento zborník prevažne slovenských a českých filmologických štúdií je v česko-slovenskom teritóriu napodiv vôbec prvou profilovou publikáciou o diele večného experimentátora Alaina Resnaisa, presláveného už pred viac ako polstoročím. A hoci mu minulo deväťdesiat a charakter a ohlas jeho tvorby prešli premenami, stále oslovuje aj novými filmami.

Trojica editorov uvádza zborník citátom filozofa Gilla Deleuza, vyzdvihujúcim Resnaisov záujem o proces myslenia, zasadený do jeho „intelektovej“ kinematografie. Tým je v podstate vysvetlený titul publikácie a jej ráz. Resnais sa pokúša definovať spojitosti skutočnosti, času, existencie, pamäti, spomienok a predstavivosti v ich pôsobení na ľudské vedomie, pričom umeleckú inšpiráciu čerpá z literatúry, architektúry, hudby a divadla.

Autori predkladaných štúdií zúročujú rôznorodé východiská, prístupy a uhly pohľadu. Mária Ferenčuhová sa pri analýze dokumentárnych esejí z filmoveho počiatočného obdobia zameriava na použité typy časopriestorov („fikčné chronotopy“, „mentálne priestory“). Sylvia Lindeperg v príspevku o slávnom dokumente o nacistických koncentračných táboroch *Noc a hmla* sleduje jeho „mikrohistóriu v pohybe“: vznik, problémy s uvedením, reinterpretácie. Hranému debutu *Hirošima, moja láska*, prelomovo nastolujúcemu nové možnosti filmového rozprávania, je venovaná štúdia Kataríny Mišíkovej. Nasledujúce, rovnako rezonujúce dielo *Vlani v Marienbade* približujú tri príspevky. Text Alaina Robbe-Grilleta z roku 1961 opisuje vzácnu dokonalú tvorivú zhodu s Resnaisom pri písaní scenára. Filozof Miroslav Petříček skúma tento film ako esej o pamäti so svojským chápaním času a priestoru, s rušením kánonického rozlišovania fabuly a sujetu a s experimentovaním so strihom ako spôsobom prezentácie udalostí. Filmový teoretik Juraj Mojžiš uvažuje o Resnaisovom koncepte sveta medzi zrkadlami a o dobovej reflexii a súčasnej pozícii tohto diela. Z filmu *Vojna sa skončila*

**Alain Resnais
Kinematografia mozgu**

(zostavovatelia: David Čeněk, Martin Kaňuch, Michal Michalovič;
Slovenský filmový ústav a producer, s. r. o.,
Bratislava, 2013, 228 strán)

vychádzajú pri svojich analýzach Resnaisových postupov Roland-François Lack (píše o kombinácii reality a umelosti ako charakteristickej črte topografie tohto filmu) a Miroslav Marcelli (zaoberá sa situáciou hlavnej postavy). Helena Bendová vyzdvihuje originálne použitie figúry tzv. nespoznaviteľného rozprávača vo filme *Przretelnosť* a upozorňuje na „vedecký“ dosah diela docielený metaforickou formou. Juraj Oniščenko hľadá vo svojej štúdií vzájomné súvislosti medzi ústrednými motívmi Resnaisovho diela (temporalita, láska, smrť, všeobecný spoločenský fenomén), s pamäťou ako uzlovým bodom. François Thomas sa zameriava na sledovanie umeleckej príbuznosti Resnaisa a Stephena Sondheimu, skladateľa a libretistu amerických scénických muzikálov, ktorý svoju jedinou autorskú filmovú hudbu skomponoval do Resnaisovho filmu *Stavisky*. Resnais ostal aj vo svojej tvorbe po roku 2000 hľadačom nových foriem. Jan Křipač opisuje spôsob inscenovania a hru s priestorovou ilúziou práve v týchto filmoch. David Čeněk nachádza spojitosti režisérovoho debutu *Hirošima, moja láska* s jeho zatiaľ posledným opusom *Ešte ste nič nevideli* okrem iného v spôsobe práce s časopriestorom.

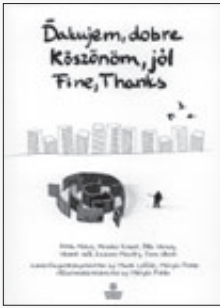
Kedže zostavovatelia zborníka opodstatnene rezignovali na „dobývanie“ komplexného obrazu, javí sa tematická a metodologická heterogenosť erudovane (niekedy až akademicky) spracovaných textov ako osožné východisko. Len by možno bolo bývalo dobré zaradiť na začiatok analytický pohľad na umelcov život a vývoj jeho tvorby. ▲

Zmenil tvár Šanghaja

(Media Film)

Po dokumente *Moderná architektúra Slovenska*, ocenenom v roku 2009 Igricom, nakrútil Ladislav Kaboš v roku 2010 ďalší dokument dotýkajúci sa architektúry. Tentoraz však nielen na Slovensku, ale aj v ďalekej a exotickej Číne. Traja súrodenci – Martin (87) z Monaka, Theo (85) z Kanady a Alessa (82) z USA – spomínajú na svoje detstvo a mladosť v Šanghaji a rozprávajú fascinujúci životný príbeh svojho otca, architekta Ladislava Hudeca, ktorý sa preslávil v Ázii, ale na rodnom Slovensku bol takmer neznámy. V Šanghaji realizoval Hudec 60 budov vrátane kostolov, nemocníc či bánk. Jeho 22-poschodový hotel Park bol do roku 1963 najvyššou budovou v Ázii a Grand Theatre je dodnes v zozname najkrajších divadiel na svete. Práve tam sa v predvečer slovenského národného dňa na Expo Šanghaj 2010 konala svetová premiéra tohto dokumentu. Na DVD ho výborne dopĺňajú Hudecove 16 mm filmy z rokov 1927 až 1938. Zachytávajú nielen život rodiny, ale i život Európanov v koloniálnom Šanghaji pred vznikom ČĽR. Kabošov 68-minútový dokument vznikol v produkčnej spoločnosti Media Film v koprodukcii so Slovenskou televíziou a je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9 so slovenskými, s anglickými a čínskymi titulkami.

Ďakujem, dobre

(Magic Box Slovakia)

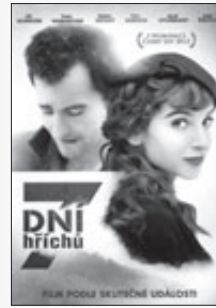
Dlhometrážny debut absolventa Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave Mátyása Priklera *Ďakujem, dobre* mal svetovú premiéru v januári 2013 na 42. MFF Rotterdam v sekcii Bright Future. Jeho výber nebol náhodný, veď jedna z epizód snímky bola v roku 2010 uvedená pod rovnakým názvom v súťaži študentských filmov Cinéfondation na MFF v Cannes, zaujala divákov na festivaloch doma i v zahraničí a získala národnú filmovú cenu Slnko v sieti za najlepší krátky hraný film. Dej filmu celkom výstižne charakterizuje text na obale: *Jedna rozprávka, jeden smutný pohreb, jedny pokazené Vianoce a jedna divoká svadba. Príbehy troch mužov (Attila Mokos, Miroslav Krobot, Béla Várady) a ich rodín na pozadí súčasnej hospodárskej krízy. Tá kríza však nie je pôvodcom narušených vzťahov, len urýchľuje ich vývoj.* Priklerovi sa spolu so scenáristom Markom Leščákom podarilo urobiť film vypovedajúci o dobe, ktorú žijeme. Na DVD je s voliteľným zvukom Dolby Digital 2.0 a Dolby Digital 5.1 a so slovenskými, s maďarskými, anglickými, francúzskymi a rumunskými titulkami. Ako bonusy (neuvedené na obale DVD) nájdete nepoužitú scénu, fotografie, trailer a štyri teasery.

Balkánske kraťasy

(Kinečko)

Po predchádzajúcom čísle, kde bol výnimočne film na stiahnutie so špeciálnym kódom (dokument *Lisabončania*), pokračuje nové, 18. číslo časopisu *Kinečko* (december 2013 – január 2014) v tradícii pribalovania DVD nosičov. A keďže hlavnou témou aktuálneho čísla je Balkán, konkrétne kinematografia v oblastiach, ktoré kedysi tvorili Juhoosláviu, na DVD sa nachádzajú krátke filmy súčasných tvorcov zo siedmich krajín tohto regiónu z rokov 2011 až 2013. Vybral ich filmový kritik a programový riaditeľ festivalu Kratkofil Plus v Banja Luke Vladan Petković. Hoci vojna sa už skončila, navždy poznačila životy niekoľkých generácií a výber filmov ponúka rôzne podoby skrytého násillia. Filmy sa však zaoberajú aj univerzálnymi témami, ako sú láska či priateľstvo. Najlepší je chorvátsky *Mužský film* Nebojšu Slijepčevića o deťoch a detských zbraniach. Na DVD ho dopĺňajú *Intro* (r. Ivan Salatić, Čierna Hora), *Chlapci, kde ste* (r. Jelena Gavrilović, Srbsko), *Orfeus* (r. Tina Šmalcelj, Bosna a Hercegovina), *Alerik* (r. Vuk Mitevski, Macedónsko), *Zibidi* (r. Nart Zeqiraj, Kosovo) a *Oci, môžem si zašoférovať?* (r. Miha Hočevar, Slovinsko).

7 dní hříchů

(Magic Box Slovakia)

Český režisér Jiří Chlumský nakrútil na Slovensku filmy *Konečná stanica* (2004) a *Nedodržaný slub* (2009). Po jeho debute – komédii *Stůj, nebo se netrefim!* z roku 1997 – je *7 dní hříchů* už našou druhou minoritnou koprodukciovou s Českom, na ktorej sa Chlumský podieľal ako režisér. Zatiaľ čo ten prvý, odohrávajúci sa na konci okupácie v apríli 1945, je grotesknou kostýmovou situačnou komédiou, *7 dní hříchů* je psychologická dráma inšpirovaná skutočnými udalosťami, ktoré sa odohrali počas prvých siedmich povojnových dní na Šumersku v roku 1945. Agnes (Vica Kerekes), manželka českého lesníka Jana (Ondřej Vetchý), sa po vypálení a rabovaní horskej samoty ukrýva týždeň v lese ako nepohodlný svedok. Manžel aj jej brat Jürgen (Jarek Hylebrant), ktorý sa práve vrátil z východného frontu, sa ju snažia nájsť a zistujú, že v týchto časoch nemožno veriť takmer nikomu. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, s pôvodným českým zvukom DD 5.1 a okrem anglických titulkov ponúka i voľbu českých titulkov pre nepočujúcich. Na DVD sú ako bonusy film o filme a v časti disku DVD-ROM je soundtrack s hudbou Borisa Urbánka.

KAMERA

kameraman Tomáš Stanek

V októbri 2013 sme s Jarom Vojtekom dokončili nakrúcanie celovečerného hraného filmu *Deti*. Ten je momentálne vo fáze postprodukcie, ktorej sa budem v tomto roku venovať. Premiéra tohto poviedkového filmu ma čaká niekedy na jar. Vo fáze postprodukcie je aj ďalší film *Krok do tmy*, na ktorom som spolupracoval s bratmi Lutherovcami.

dokumentarista Šimon Ondruš

Rok 2013 bol jednoznačne tým najzaujímavejším obdobím v mojom živote. Za zmienku stoja dva projekty – nomináčne filmy k projektu *Gypsy Spirit 2013* a séria vzdelávacích filmov pre základné školy *Rozum v rukách*. Komplexná skúsenosť necháva neoriginálny, ale maximálne efektívny odkaz – pokiaľ sa nevieme zasmiať, nedokážeme načúvať ľudskosti. Ako stroskotanec, ktorý nestratil nádej ani tanec. V každodennej práci pri komponovaní knižného debutu *Rozum vo vrecku* a pri rozbiehaní projektu o slovenskom filme pre gala-večer *Slnko v sieti*, „tancujem“ veľmi rád a niekedy si pri tom aj spievam.

strihačka Alexandra Gojdičová

V čase písania tohto textu som v strižni so Zuzkou Liovou, pomaly finišujeme s pilotným dielom budúceho cyklu o ženách priekopníčkach s názvom *Prvá*. Je o divadelnej režisérke Magde Husákovskej Lokvenovej, ktorá bola v päťdesiatych rokoch označená za nežiaducu, pretože bola manželkou Gustáva Husáka. Z fragmentov, ktoré sme objavili, sa skladá jedna veľká a smutná absurdita tej doby. Absurdita súčasnosti ma sprevádza v ďalšom projekte, ktorý pripravuje režisérka Viera Čákanyová. Je to 10-minútový film do kolektívneho „velkofilmu“ *Slovensko 2.0* v produkcii MPhिल्ms.

Berlinale Talents 2014 aj so slovenskou účasťou

Režiséra a výtvarníka Andreja Kolenčika, absolventa bratislavskej Vysokej školy múzických umení v odbore animovaná tvorba, vybrali spomedzi viac ako 4 100 uchádzačov zo 137 krajín na Berlinale Talents 2014 (koná sa ako súčasť MFF Berlinale od 8. do 13. februára). Jeho dokumentárnym debutom je film *Hviezda*, s režisérom Petrom Begányim spolupracoval na krátkometrážnom hranom filme *Výstava*. Okrem toho je tvorcom animovaných filmov, spotov a takisto je programovým dramaturgom medzinárodného festivalu animovaných filmov Fest Anča.

► jar

Vo Varšave znela téma Od programu MEDIA ku Kreatívnej Európe

V dňoch 11. a 12. decembra sa vo Varšave uskutočnil samit predstaviteľov audiovizuálneho priemyslu nových členských krajín Európskej únie, nazvaný *Od programu MEDIA ku Kreatívnej Európe*. Cieľom stretnutia bolo bilancovať dosah programu MEDIA na rozvoj národných priemyslov a zároveň definovať najdôležitejšie úlohy do budúcnosti. Stretnutie malo bohatú a reprezentatívnu účasť, zúčastnili sa na ňom delegáti z ministerstiev, filmových inštitútov a najdôležitejší „hráči“ audiovizuálneho priemyslu všetkých trinástich nových členských krajín. Na stretnutí sa ocenila pozitívna úloha programu MEDIA a prijal sa záverečný manifest vyzývajúci na vytvorenie aliancie týchto krajín. Manifest obsahuje aj konkrétne opatrenia na zlepšenie situácie súvisiacej s integráciou audiovizie nových členských krajín do európskeho priestoru a s distribúciou filmov týchto krajín na medzinárodných trhoch.

► Vladimír Štric
(riaditeľ MEDIA Desk Slovensko)

Prihlasovanie filmov na Slnko v sieti 2014

Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) pripravuje udeľovanie národných filmových cien

Slnko v sieti 2014. Na ocenenie *Slnko v sieti* môžu byť v súlade so štatútom ceny prihlásené hrané, dokumentárne a animované slovenské filmy – a s nimi súvisiace tvorivé výkony –, ktoré vznikli v rokoch 2012 a 2013 a ich premiéra sa uskutočnila v čase medzi 1. januárom 2012 a 31. decembrom 2013. Filmy a s nimi súvisiace tvorivé výkony môžu prihlásiť producenti prostredníctvom príslušného prihláškového formulára do 31. januára 2014. Prihlášku a štatút ceny nájdete na internetovej stránke www.slnkovsieti.sk. O nomináciách a držiteľoch cien budú rozhodovať v dvojkolovom hlasovaní členovia SFTA.

► SFTA

RTVS je audiovizuálnou inštitúciou ad Myslím si, Film.sk 11/2013

Dávno som už kolegovi nezávidel, že napísal, čo by som bol rád napísal ja. Ale Petrovi Ulmanovi celkom nezištne závidím, že nie ja, ale on je podpísaný pod kritikou webovej stránky RTVS. Len by som kritiku rád doplnil. RTVS nemá pod krídlami iba televíziu, ale aj rozhlas a jej rozhlasový web je ešte chudobnejší. Peter Ulman poukazuje na neporovnateľnosť stránok ČT a RTVS. Webová stránka RTVS by však svojou minimálnou informačnou hodnotou asi neobstála v súťaži nie iba s vynikajúcimi stránkami českej, nemeckej či rakúskej televízie a rozhlasu, ale ani s analogickými stránkami v kultúrne zaostalých oblastiach sveta. Pritom nie iba webová stránka RTVS si koleduje o negatívny rekord. Elektronické rozhlasové vysielanie, ktoré neobmedzuje zemepisnú vzdialenosť, takže si tu v rovnakej hifi kvalite môžete naladiť tak Bratislavu, ako aj San Francisco či Osaku, sa lavínovito šíri. U nás však v elektronickej verzii vypadáva signál občas na celé hodiny, ba aj na celý deň. Takže nielen čo do chudoby webovej stránky, ale aj pokiaľ ide o elektronický signál, môže v boji o posledné miesto s RTVS súperiť vo svete asi málo audiovizuálnych médií. Pritom samotný vysielaný program si v rámci diferencovanej profilácie staníc drží štandard porovnateľný s okolitými krajinami, takže by si zaslúžil aj webovú obsluhu adekvátnu ich štandardu.

► Pavel Branko (filmový publicista)

Týždenníky menila aj televízia

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg *Spravodajského filmu*.

Rok 1963 zdanlivo patril k tým „obyčajným“. Prebiehali nepokoje v Južnom Vietname, v Peru a v Angole, stali sa železničné nešťastia v Japonsku, snehové kalamity a povodne ohrozovali viaceré krajiny. Medzi mimoriadne udalosti patrilo úmrtie pápeža, do vesmíru vyletela prvá žena a zavraždili amerického prezidenta.

Doma to bol rušný rok. Kulminovali snahy o politické rehabilitácie. Stupňovalo sa národnoemancipačné úsilie Slovákov. No Týždeň vo filme sa stále dokončieval v Prahe.

Nie všetko mohli spravodajcovia zaznamenať. Mnohé fakty boli pre kameru nedostupné, avšak veľa úloh prevzala televízia. Pre týždenník to znamenalo výhodu, lebo politici dávali prednosť pohotovej obrazovke a nevnucovali už svoju prítomnosť v kinožurnále. To sa odrazilo v koncepcii i skladbe týždenníka. Výročie vzniku ZSSR sa obišlo bez oficiálnych, nahradili ich výtvarne zaujímavé zábery nočnej Moskvy (Týždeň vo filme č. 3). V snímkach zo závodov a družstiev sa prestala oslavovať socialistická ekonomika, ale chválili sa prosté ľudské nápady a inovácia: v Lovosiciach vymysleli pojazdnú súpravu na automatické kŕmenie dobytky (č. 7), dobývanie vápenca na stupňovitých lomoch v Beroune zmechanizovali (č. 5), obetavosť elektrikárov a mužov rozbíjajúcich ľady zachránila naše vodné elektrárne (č. 4).

Pribudli kritické snímky: stavba elektrárne v Novákoch mešká, lebo dodávatelia majú trojmesačný sklz (č. 2), na poliach medzi Galantou a Sereďou ležia pod snehom zabudnuté poľnohospodárske stroje (č. 2), hotel Hutník v Košiciach je v katastrofálnom stave (č. 9).

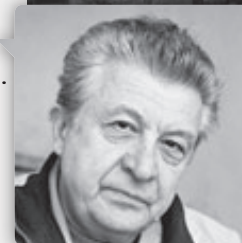
Naplnlo sa rozbehla sezóna plesov. Po twiste nastupuje v Poľsku nový tanec *madison*. A komentár jasá: *„Mládež zanechala staré dogmy, nech žije rytmus epochy“* (č. 4). Na Plese športovcov v Bratislave sa stretli krasokorčuliari Romanovci, Věra Čáslavská, brankár Viliam Schrojff, Eva Bosáková, Rudolf Tomášek a ďalšie hviezdy (č. 5). Naša popredná baletná hviezda Marta Drottnerová tancuje na scéne moskovského Veľkého divadla v Bachčisarajskej fontáne (č. 5). A hviezda Nikitu Chruščova stále svieti na politickom nebi, ešte vyše roka bude v *prednej línii stalingradského (volgogradského) frontu* na archívnych záberoch z Veľkej vlasteneckej vojny (č. 8). Potom ho odstavia a na vojnové „hrdinstvo“ Nikitu sa rýchlo zabudne.

Popredný slovenský výtvarník Koloman Sokol vystavoval v Bratislave (č. 9). Celý život sa venoval sociálnym témam. Jeho grafiky, expresívne olejomalby a tempery nám po rokoch pripomínajú smutný príbeh: keď sa Sokol po návrate z cudziny chcel usadiť doma, prijali ho tu s nezaujmom a ľahostajne. V roku 1948 opäť, tentoraz znechutené a natrvalo, emigroval. ◀

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – JANUÁR 2014

- 4. 1. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 2/1963 a 3/1963 (repríza 5. 1. o 15.30 hod.)
- 11. 1. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 4/1963 a 5/1963 (repríza 12. 1. o 15.30 hod.)
- 18. 1. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 6/1963 a 7/1963 (repríza 19. 1. o 15.30 hod.)
- 25. 1. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 8/1963 a 9/1963 (repríza 26. 1. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V JANUÁRI: Silné herecké výkony priťahujú

odporúča
filmový publicista
Jaroslav Hochel

Z 39 filmov uvádzaných v januári v Kine Lumière som väčšinu už videl – našťastie, lebo keby som si chcel pozrieť všetko, čo za to stojí, mohol by som sa aj sfaňfníť. Z najnovších distribučných titulov určite odporúčam *Život Adèle*. Nedajme sa odradiť jeho dĺžkou ani pomýliť odvážnymi erotickými scénami; je to predovšetkým príbeh o láske a dozrievaní (bez happy endu). Adèle Exarchopoulos je v titulnej úlohe pôvabná, autentická, odzbrojujúca. Fenomenálny herecký výkon podáva aj Luminića Gheorghiu v rumunskom filme *Pozícia dieťaťa* v úlohe paničky z „lepšej spoločnosti“, snažiac sa zakamuflovať trestný čin svojho dospelého syna. Hrdinu v hraničnej životnej situácii stvárnjuje aj Mads Mikkelsen v dráme Thomasa Vinterberga *Hon*. Hrá tu vychovávateľa, ktorému sa po krivom obvinení zo sexuálneho zneužívania malého dievčatka začne rúcať život. Za zmienku stojí aj nejednoznačný metaforický záver. A keď sme už pri skvelých hereckých výkonoch a záveroch, nedajte si ujsť ani Geoffreyho Rusha vo filme Giuseppeho Tornatoreho *Najvyššia ponuka*. Jeho podanie osamelo žijúceho znalca umenia, ktorý v zrelom veku podľahne (seba)kľamu o veľkej láske, je takisto fascinujúce; existenciálne ladený záver filmu má šancu vojsť do dejín kinematografie.

Oproti komorným, až intímnym príbehom je z celkom iného súdka francúzsky *Kapitál*. Hoci pre laika je niekedy ťažké orientovať sa v príbehoch z prostredia vysokého finančnictva, v tomto prípade je opak pravdou: starý dobrý Costa-Gavras podáva príbeh rovnako zrozumiteľný ako znepokojujúci, v čase krízy mimoriadne aktuálny, ale nie krátkodýchý.

Z filmovej klasiky odporúčam Viscontioho *Súmrak bohov*, ktorý – hoci situovaný do čias nástupu fašizmu v Taliansku – má stále čo povedať.

Zo slovenských hraných filmov by som hociak bez zaváhania poslal na *Môjho psa Killera* Miry Fornay, veľmi konzistentný film s jasnou výpoveďou i premyslenou filmovou rečou, z dokumentov na *Kauzu Cervanovú* Roberta Kirchhoffa. Vidieť autorský film o prípade, ktorý si pamätám ešte z tendenčných titulov komunistickej tlač, je skutočný zážitok. K *Zázraku* a *Zamatovým teroristom* (nehovoriac už o *Babom lete*) mám síce výhrady, ale vidieť ich tak či tak treba. Prečo? Lebo sú slovenské...

Z filmov, ktoré zatiaľ nepoznám, si určite pôjdem pozrieť Menzelových *Donšajnov* (už len pre meno režiséra), v *Taušových Klaunoch* ma zaujíma najmä herecké obsadenie (bude Kati Outinen taká skvelá ako v *Kaurismäkiho* snímkach?), no a vynechať von Trierovu *Nymfomanku* sa jednoducho nedá. A o čomže má byť ten *Futurologický kongres*...? Možno sa nakoniec predsa len sfaňfním. ▲

Najvyššia ponuka • Barracuda Movie

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

► 1. 1. ◀ LUTUJEME, NEPREMIETAME.

► 2. 1.

Cesta za Vianočnou hviezdou, r. N. Gaup, Nór., 2012, 80' (v) (15.00, K2)

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.00, K1)

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (17.00, K2)

Klauni, r. V. Tauš, ČR/Lux./SR, 2013, 121' (D) (18.00, K1)

NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.00, K2)

Len 17, r. F. Ozon, Fran., 2013, 94' (D) (20.30, K1)

► 3. 1.

Len 17, r. F. Ozon, Fran., 2013, 94' (D) (16.30, K1)

Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (35 mm) (16.30, K2)

Mníška, r. G. Nicloux, Fran./Nem./Bel., 2013, 114' (v) (18.15, K2)

Babie leto, r. G. Dezor, SR/ČR, 2013, 90' (D) (18.30, K1)

Najvyššia ponuka, r. G. Tornatore, Tal., 2013, 124' (D) (20.15, K1)

Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (20.30, K2)

► 4. 1.

Cesta za Vianočnou hviezdou, r. N. Gaup, Nór., 2012, 80' (v) (16.00, K2)

Oldboy, r. S. Lee, USA, 2013, 104' (D) (16.30, K1)

Kauza Cervanová, r. R. Kirchhoff, SR/ČR, 2013, 100' (v) (18.00, K2)

Ako nikdy, r. Z. Týc, ČR/SR, 2013, 93' (D) (18.30, K1)

Mníška, r. G. Nicloux, Fran./Nem./Bel., 2013, 114' (v) (20.00, K2)

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.30, K1)

► 5. 1.

Zamatový teroristi, r. P. Pekarič, I. Ostrochovský, P. Kerekes, SR/ČR/Chor., 2013, 87' (v) (17.30, K2)

Ako nikdy, r. Z. Týc, ČR/SR, 2013, 93' (D) (18.00, K1)

Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (19.30, K2)

Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.00, K1)

► 6. 1.

Mníška, r. G. Nicloux, Fran./Nem./Bel., 2013, 114' (v) (17.30, K2)

Snehulienka: Iný príbeh, r. P. Berger, Špan./Fran., 2012, 104' (D) (18.00, K1)

NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.00, K2)

Len 17, r. F. Ozon, Fran., 2013, 94' (D) (20.30, K1)

► 7. 1.

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (35 mm) (17.00, K2)

Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (17.30, K1)

Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (19.30, K2)

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (20.00, K1)

► 8. 1.

Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (17.00, K2)

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (17.30, K1)

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (35 mm) (20.15, K2)

Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (20.30, K1)

► 9. 1.

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (16.30, K1)

NO, r. P. Larrain, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (17.00, K2)

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (19.15, K2)

Mníška, r. G. Nicloux, Fran./Nem./Bel., 2013, 114' (v) (21.00, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./VB, 2013, 118' (D) (21.30, K1)

► 10. 1.

Čo keby sme žili spoločne?, r. S. Robelin, Fran./Nem., 2011, 96' (D) (16.30, K1)

Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (17.00, K2)

Len 17, r. F. Ozon, Fran., 2013, 94' (D) (18.30, K1)

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (20.15, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 11. 1.

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (16.00, K1)

Renoir, r. G. Bourdos, Fran., 2012, 111' (v) (16.15, K2)

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (35 mm) (18.30, K2)

Len 17, r. F. Ozon, Fran., 2013, 94' (D) (18.40, K1)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (35 mm) (20.15, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 12. 1.

Renoir, r. G. Bourdos, Fran., 2012, 111' (v) (17.30, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (18.00, K1)

Ako nikdy, r. Z. Týc, ČR/SR, 2013, 93' (v) (20.00, K2)

12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (20.10, K1)

► 13. 1.

Kronika písaná mečom, r. T. Imai, Jap., 1963, 117' (35 mm) (17.30, K2)

12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (18.00, K1)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (35 mm) (20.00, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 14. 1.

Prejazd Cassandra, r. G. P. Cosmatos, Nem./Tal./VB, 1976, 121' (35 mm) (17.30, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (18.00, K1)

Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (20.00, K2)

12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (20.30, K1)

► 15. 1.

Dozvuky, r. W. Pasikowski, Pol./Hol./Rusko/SR, 2012, 107' (v) (17.30, K2)

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (17.45, K1)

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (35 mm) (20.00, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 16. 1.

Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (17.30, K1)

Psycho, r. A. Hitchcock, USA, 1960, 109' (35 mm) (18.00, K2)

◀ FILMOVÝ KABINET

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (19.30, K1)

► 17. 1.

Život Adèle, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (v) (17.00, K2)

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (17.00, K1)

Gravitácia, r. A. Cuarón, USA, 2013, 90' (D) (18.45, K1)

Láska, r. M. Haneke, Fran./Nem./Rak., 2012, 125' (35 mm) (20.15, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 18. 1.

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (16.45, K2)

Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 179' (D) (17.00, K1)

Dozvuky, r. W. Pasikowski, Pol./Hol./Rusko/SR, 2012, 107' (v) (18.30, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.15, K1)

Hon, r. T. Vinterberg, Dán., 2012, 111' (35 mm) (20.30, K2)

► 19. 1.

Gravitácia, r. A. Cuarón, USA, 2013, 90' (D) (17.30, K1)

Renoir, r. G. Bourdos, Fran., 2012, 111' (v) (18.00, K2)

Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 179' (D) (19.30, K1)

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (20.15, K2)

► 20. 1.

Vlk z Wall Street, r. M. Scorsese, USA, 2013, 179' (D) (17.15, K1)

Magobei sa vracia, r. H. Goša, Jap., 1969, 118' (35 mm) (17.30, K2)

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (20.00, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 21. 1.

Epizóda zo života zberača železa, r. D. Tanovič, BaH/Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (v) (17.30, K2)

Všetko je stratené, r. J. C. Chandor, USA, 2013, 106' (D) (17.45, K1)

Súmrak bohov, r. L. Visconti, Tal./Švaj./Nem., 1969, 150' (35 mm) (19.30, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.00, K1)

► 22. 1.

Vtedy na Západe, r. S. Leone, Tal./USA, 1968, 166' (D) (17.00, K1)

Môj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (35 mm) (18.30, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.00, K1)

Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (20.30, K2)

JANUÁR 2014

- 23. 1.
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (D) (17.30, K1)
Moje meno je Nikto, r. T. Valerii, S. Leone, Tal./Fran./Nem., 1973, 111' (35 mm) (18.00, K2)
Futurologický kongres, r. A. Folman, Izrael/Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (20.00, K1)
Sluha, r. V. Abdrašitov, ZSSR, 1988, 133' (35 mm) (20.30, K2)
- 24. 1.
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.00, K1)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (17.00, K2)
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (D) (18.00, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (20.00, K2)
Pozícia dieťaťa, r. C. P. Netzer, Rum., 2012, 112' (D) (20.30, K1)
- 25. 1.
Pozícia dieťaťa, r. C. P. Netzer, Rum., 2012, 112' (D) (16.00, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (16.00, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (18.00, K1)
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (v) (18.00, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (v) (20.00, K2)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)
- 26. 1.
Máj pes Killer, r. M. Fornay, SR/ČR, 2013, 90' (35 mm) (17.30, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (18.00, K1)
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (v) (19.30, K2)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (20.30, K1)
- 27. 1.
Kagemuša, r. A. Kurosawa, Jap., 1980, 152' (35 mm) (17.30, K2)
12 rokov otrokom, r. S. McQueen, USA, 2013, 134' (D) (17.30, K1)
Špinavý trik, r. D. O. Russell, USA, 2013, 129' (D) (20.00, K1)
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (v) (20.30, K2)
- 28. 1.
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (v) (17.30, K2)
Špinavý trik, r. D. O. Russell, USA, 2013, 129' (D) (18.00, K1)
Vojna sa skončila, r. A. Resnais, Fran./Švéd., 1966, 121' (35 mm) (20.00, K2)
Ako nikdy, r. Z. Týc, ČR/SR, 2013, 93' (D) (20.30, K1)
- 29. 1.
Špinavý trik, r. D. O. Russell, USA, 2013, 129' (D) (18.00, K1)
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (v) (20.00, K2)
The Rolling Stones – Some Girls: Live in Texas '78, r. L. L. Calmes, USA, 1978, 85' (D) (20.30, K1)
- 30. 1.
Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Fran., 1959, 91' (D) (18.00, K1)
- ◀ FILMOVÝ KABINET
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Pol./Hol./Rusko/SR, 2012, 107' (v) (18.15, K2)
Dom obesenca, r. E. Kusturica, Juhos., 1989, 142' (35 mm) (20.15, K2)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (21.00, K1)
- 31. 1.
NO, r. P. Larraín, Čile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (16.00, K2)
Klauni, r. V. Taus, ČR/Lux./SR, 2013, 121' (D) (16.00, K1)
Dom obesenca, r. E. Kusturica, Juhos., 1989, 142' (35 mm) (18.10, K2)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 118' (D) (18.30, K1)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran., 2013, 110' (D) (20.30, K1)
Kapitál, r. Costa-Gavras, Fran., 2012, 114' (v) (20.45, K2)

pozn.: (35 mm) - projekcia z 35 mm kópie /
 (D) - digitálne projekcie / (v) - blu-ray projekcie

Digitalizáciu Kina Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond
 v rámci komplexného projektu, realizovaného vďaka finančnej podpore
 predsedu vlády Slovenskej republiky.

MEDIA Desk Slovensko informuje...

Európsky parlament a Rada Európskej únie schválili koncom roku 2013 nový program Kreatívna Európa a vzápätí boli publikované nové výzvy v rámci podprogramu MEDIA:

- Výzva EAC/S30/13 – Podpora vývoja jednotlivých projektov (uzávierky 28. februára a 6. júna 2014) a Podpora vývoja balíkov projektov (uzávierka 28. marca 2014). V podmienkach je oproti zásadám z predchádzajúcich rokov niekoľko zmien.

V rámci Podpory jednotlivých projektov sa budú pridelať fixné sumy podpory: animovaný film 55 000 eur, kreatívny dokument 25 000 eur, hraný film s rozpočtom do 1,5 milióna eur – 30 000 eur a hraný film s rozpočtom nad 1,5 milióna eur – 50 000 eur. Stále platí, že podpora z programu môže byť maximálne 50 percent z rozpočtu vývoja. Oprávnení žiadatelia musia byť registrovaní minimálne jeden rok a musia preukázať distribúciu jedného diela v období dvoch rokov pred publikáciou výzvy.

V rámci Podpory vývoja balíkov projektov sú sumy podpory variabilné podľa predloženého rozpočtu. Oprávnenými žiadateľmi sú spoločnosti registrované minimálne tri roky, ktoré musia preukázať distribúciu jedného diela v troch ďalších krajinách v období piatich rokov pred publikovaním výzvy.

Pri obidvoch výzvach sú oprávnenými projektmi diela určené na kinodistribúciu s dĺžkou minimálne 60 minút a diela na televíznu distribúciu (jedno dielo alebo seriál): hrané diela minimálne 90 minút, animované minimálne 24 minút a dokumentárne minimálne 50 minút (v prípade seriálov má mať jeden diel minimálne 25 minút).

- Výzva EAC /S24/13 – Podpora uvádzania európskych audiovizuálnych diel v televíznych programoch má rovnaké podmienky ako predchádzajúce výzvy: ide o podporu pre producentov a diela, ktoré musia byť predmetom koprodukcie najmenej troch televíznych spoločností z iných krajín, zapojených do programu.

Všetci žiadatelia sa musia registrovať na účastníckom portáli <https://ec.europa.eu/education/participants/portal> a získať identifikačné číslo PIC,

ktoré je nutné na prístup k elektronickým formulárom.

► vs

Aktuálne uzávierky

► Do **10. januára** je možné poslať prihlášku filmov s termínom dokončenia po septembri 2013 na **20. medzinárodný filmový festival Vision Du Réel**, ktorý sa bude konať od 25. apríla do 3. mája 2014 v Nyone vo Švajčiarsku (www.visionsdureel.ch/en/submit-a-film), a na **20. Filmový festival Los Angeles** (10. – 19. júna 2014, www.lafilmfest.com).

► Dňa **15. januára** je uzávierka prihlášok na **32. Medzinárodný festival fantasy filmov**, ktorý sa bude konať od 8. do 20. apríla v Bruseli v Belgicku (www.festivalfantastique.org/festival/).

► Uzávierka prihlášok na **workshop Creative Aspects** (17. – 21. marca 2014) je **17. januára**. Workshop je určený filmovým profesionálom a producentom v oblasti hraného a dokumentárneho filmu. Viac na www.maiaworkshops.org.

► Do **31. januára** je možné podať prihlášku na **54. ročník Filmového festivalu v Krakove** (25. mája – 1. júna 2014) do súťaží krátkych filmov, dokumentárnych filmov a do súťaže DocFilmMusic (filmy museli byť dokončené do 30. októbra 2013), ako aj na **MF nezávislých filmov Krakov** (2. – 11. mája 2014) do súťaže hraných filmov – neskorá uzávierka je určená na **30. januára**. Viac na stránkach www.kff.com.pl a www.offpluscamera.com.

► jar

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov
 Slovenské pondelky 2014

6. január 2014

20.00 ► **Galoše šťastia**, r. J. Herz, 1986, 90 min.
 22.00 ► **Boxer a smrť**, r. P. Solan, 1962, 110 min.

13. január 2014

20.00 ► **Tušenie**, r. P. Solan, 1982, 68 min.
 22.00 ► **Vítaz**, r. D. Trančík, 1978, 85 min.

20. január 2014

20.00 ► **Ružové sny**, r. D. Hanák, 1976, 80 min.
 22.00 ► **Zvony pre bosých**, r. S. Barabáš, 1965, 96 min.

27. január 2014

20.00 ► **Dáždnik svätého Petra**, r. F. Bán a V. Pavlovič, 1958, 87 min.
 22.00 ► **Lalie polné**, r. E. Havetta, 1972, 80 min.

Zmena programu vyhradená!

► Film Martina Šulíka *Cigán* získal na festivale 9. Stretnutia slovenského a stredo európskeho filmu vo francúzskom meste Cran-Gevrier (družobné mesto Trenčína), ktoré sa konalo 22. až 26. novembra 2013, všetky tri udeľované ceny – Cenu divákov, Cenu gymnaziálnej poroty a Cenu kinofilov.

► Dokument Pavla Barabáša *Príbehy tatranských štítov II – Posadnutí horami* získal Cenu mladej poroty na MFF Banská (20. – 24. novembra 2013, Bulharsko) a Grand Prix na Medzinárodnom festivale outdoorových filmov (27. septembra – 7. decembra 2013, Česko, Slovensko, Rusko). Barabášov film *Pygmejovia – Deti džungle* si odniesol 1. cenu z Česko-poľského festivalu outdoorových filmov (20. – 23. novembra 2013, Poľsko) a snímka *Vysoké Tatry – Divočina zamrznutá v čase tam* získala 3. cenu.

► Snímka Teodora Kuhna *Momo* získala ďalšie medzinárodné ocenenie. Špeciálnu cenu jej udelila porota na medzinárodnom študentskom festivale CineMAiubit v Bukurešti (2. – 5. decembra 2013).

► Počas slávnostného vyhlásenia výsledkov VII. etapy súťaže Samospráva a Slovensko bez bariér 2010 – 2013 udelili 3. decembra v Bratislave Čestné uznanie Slovenskému filmovému ústavu za DVD pre osoby so zrakovým alebo sluchovým postihnutím.

► Animovaný film Matúša Vizára *Pandy* si z festivalu SKENA UP (Priština, Kosovo, 5. – 11. decembra 2013) odniesol cenu pre najlepší animovaný film.

► Dňa 10. decembra sa krstila kniha sprevádzajúca nový večerníčkový seriál *Mimi & Líza*. Autorkami príbehu sú Katarína Moláková, Alexandra Salmela a Katarína Kerekesová, ktorá knihu aj ilustrovala spolu s Borisom Šimom a Ivanou Šebestovou. „Kniha vznikala podľa existujúcich námetov na večerničky, ktoré sme vymysleli so spoluscenáristkou Katkou Molákovou. Od začiatku som mala predstavu, aby sme z nich vytvorili aj krásnu obrázkovú knihu pre deti, pretože sme mali k dispozícii veľa obrazového materiálu zo seriálu. Ale zároveň som vedela, že by to chcelo iný, čerstvý pohľad na vec,“ hovorí Kerekesová. Preto oslovila na literárne spracovanie seriálových epizód autorku Alexandru Salmela.

► Dňa 11. decembra sa v Káhire premietala v rámci festivalu Sedem krajín – sedem filmov debutová snímka Martina Šulíka *Neha*.

► jar

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► DECEMBER 2013

► PUBLIKÁCIE

1. Václav Macek: *Elo Havetta 1938 – 1975* (SFÚ, Bratislava)
2. Miloslav Hůrka: *Když se řekne zvukový film. Kapitoly z historie a současnosti zvukového filmu* (ČSFÚ, Praha)
3. Kino Ikon 1/2013, téma: 50 rokov SFÚ (ASFK v spolupráci so SFÚ, Bratislava)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. 2-DVD 6x Dežo Ursiny (SFÚ, Bratislava)
2. DVD 3x Martin Hollý (SFÚ, Bratislava)
3. DVD Záhrada (Magic Box)

Predajňa SFÚ Klapka.sk (Grösslingová 43) a Kino Lumière ponúkajú v januári tieto akcie:

1. Ak si v predajni Klapka.sk alebo v Kine Lumière kúpite januárové číslo Film.sk, dostanete k číslu magnetku Klapka.sk.
2. Ak si kúpite Film.sk, dostanete k nemu DVD Šťastie príde v nedeľu.

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► NOVEMBER 2013

1. *Pena dní* (r. Michel Gondry, Francúzsko/Belgicko, 2013, ASFK – Projekt 100)
2. *Dozvuky* (r. Władysław Pasikowski, Poľsko/Holandsko/Rusko/SR, 2012, ASFK)
3. *Kandidát* (r. Jonáš Karásek, SR/ČR, 2013 Continental film)
4. *Hlboko* (r. Baltasar Kormákur, Island, 2012, ASFK)
5. *Post tenebras lux* (r. Carlos Reygadas, Francúzsko/Holandsko/Mexiko/VB, 2012, ASFK – Projekt 100)

III. VYDANIE
DVD obsahuje
5 bonusových
krátkych filmov

ARTISTI. UČENIE.
PRISIELI K NAM
OLD SHATTERHAND
OMŠA. DEN RADOSTI

OBRAZY STARÉHO SVETA PICTURES OF THE OLD WORLD

Réžia / Directed by: Dušan Hanák

Námet a scenár / Story and Screenplay by: Dušan Hanák

Kamera / Director of Photography: Alojz Hanúsek

Fotografie / Photographs: Martin Martinček, Vladimír Vavrek

Hudba / Music: G. F. Händel, Václav Hálek, Jozef Malovec

Dramaturg / Dramaturg: Boris Hochel

Strih / Editor: Alfréd Benčíč

Účinkujú / Cast: Verona Ralíková, Adam Kura, Jozef Orságh, Juraj Michelík, Anton Miček, Františka Ševčíková, Adam Struhárkanský, Jozef Račko, Alojz Kováč, Matej Duška

V predaji od decembra 2013 / www.klapka.sk / CENA: 9,50 €

- KALENDÁRIUM
- ▶ **PREMIÉRY**
- DISTRIBÚCIA
- ROZHOVOR
- PUBLIKÁCIE
- ▶ **TÉMA**
- FILMOVÉ NOVINKY
- FESTIVALY
- ▶ **RECENZIA**
- PROFIL
- OHLASY
- REBRÍČKY
- A JUBILEÁ
- ▶ **PROGRAM**
- KINA LUMIÈRE

- PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK:** KŤUKURETVÁ / BAŤASŤAVA ▶ Klapka.sk – predajňa SFÚ (Grösslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Beneluxi Moduli - Svet knihy (Obchodná 4) ▶ Prospaco – predajňa DÚ (Jaskubov nám. 12) ▶ Vártnica NSMU (Svoradova 2)
zima ▶ Artforum (Botčova 2) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumière Bratislava – Kino SFÚ (Špitálska 4) ▶ FK – Kino Junior Levice ▶ FK – Kino Strojár Martin
▶ FK – Kino Fontána Piešťany ▶ FK – Povazská Bystrička ▶ FK – Napok Trnava

ISSN 1335-8286
9 771335 828003
0 1

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POU EV, Č. EV 947/08